Disney

Ediție de LUX

ENCICLOPEDIA

12

Descoperă lumea distrându-te!

Picturi și sculpturi

DeAGOSTINI

Descoperă lumea distrându-te!

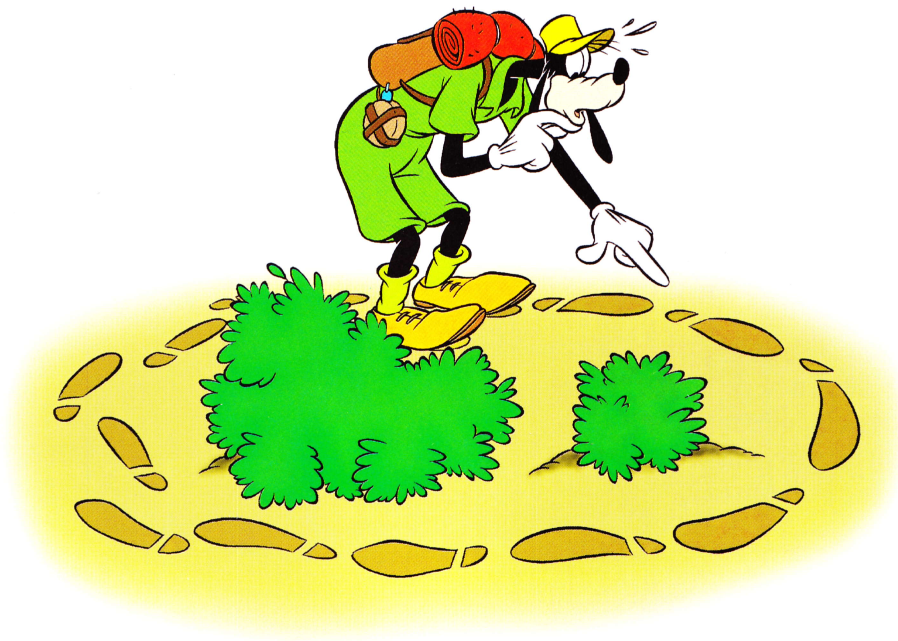
Picturi și sculpturi

INTRODUCERE ÎN

Picturi şi sculpturi

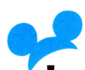
Primii artiști realizau picturi pe pereții peșterilor; apoi, au început să caute material în mediul înconjurător. Au început să sculpteze piatra și lemnul, să decoreze cu pene și scoici și să modeleze metalele și argila.

Mulți pictori și sculptori din trecut își creau operele pentru a aduce un omagiu zeilor și suveranilor sau pentru a sărbători unele evenimente. În prezent, artiștii creează opere foarte originale cu materiale noi sau tehnologii moderne: ciment și plastic, suporturi video și laser.

Arta din Epoca de Piatră

Picturile și sculpturile cele mai vechi, descoperite pe pereții peșterilor din Europa, Africa și Australia, datează de mai bine de 30.000 de ani î.Hr., cu mult înainte de a se inventa hârtia și uneltele de modelat metale. Multe înfățișează animale pe care popoarele primitive le vânau pentru a se hrăni, poate în speranța că desenele vor ușura prinderea animalelor, ca prin magie.

LINII SIMPLE

Unele dintre primele sculpturi sunt statuete, de obicei feminine, cu forme și linii simple. Au fost făcute din piatră, os, fildeș și argilă, fiind probabil folosite ca obiecte aducătoare de noroc.

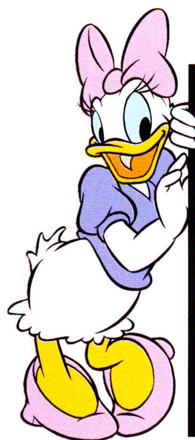

Sculptură din fildeș reprezentând un cap de femeie. Anul aprox. 20.200 î.Hr.

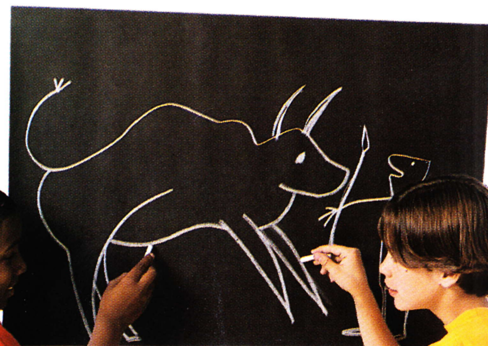
PEȘTERA LASCAUX

În peștera Lascaux din Franța au fost pictați cai, tauri, feline, urși, bizoni, cerbi, dar au fost reprezentate și scene de vânătoare sau de luptă. Pentru a obține culorile, artiștii acelor vremuri pisau piatră colorată și apoi amestecau praful obținut cu apă. Foloseau „pensule" din scoarță de copac, crenguțe, mușchi sau pur și simplu pictau cu degetele.

DATE ULUITOARE

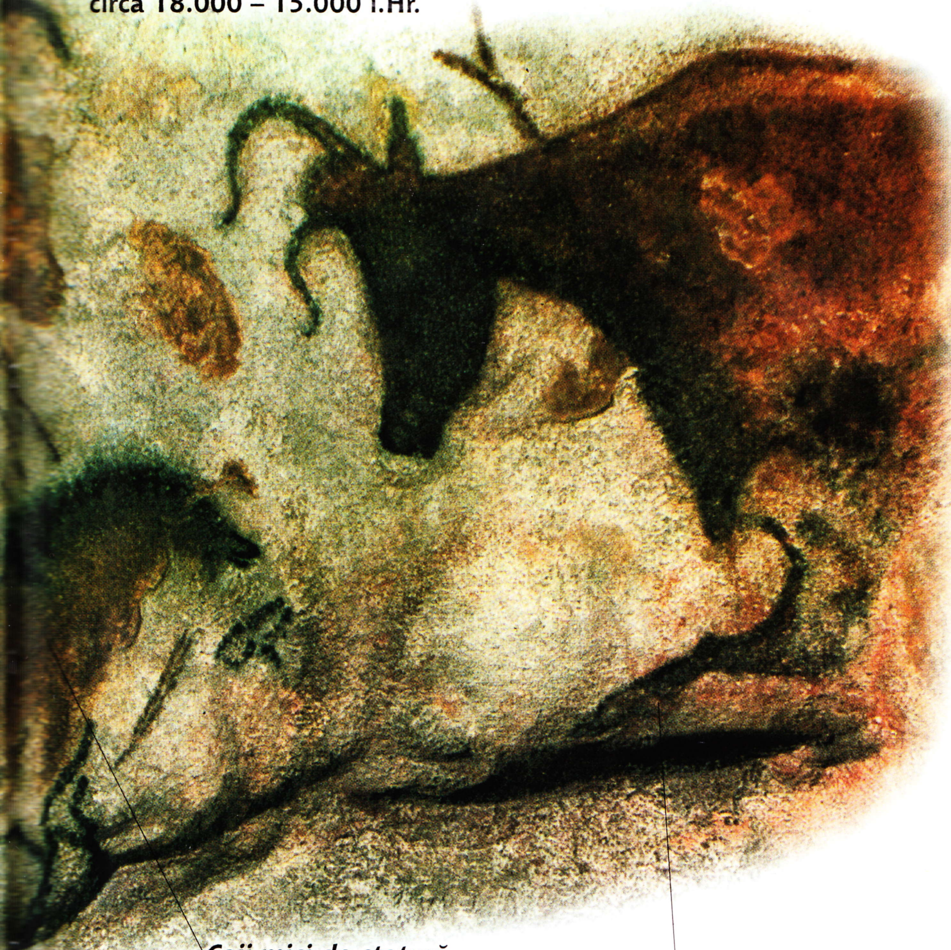
★ **Picturile din peștera Lascaux, datând de circa 18.000 – 15.000 de ani î.Hr., au fost găsite din întâmplare în anul 1940 de patru tineri francezi care-și căutau câinele.**

Pentru a realiza schițe în stilul picturilor rupestre, se poate folosi creta.

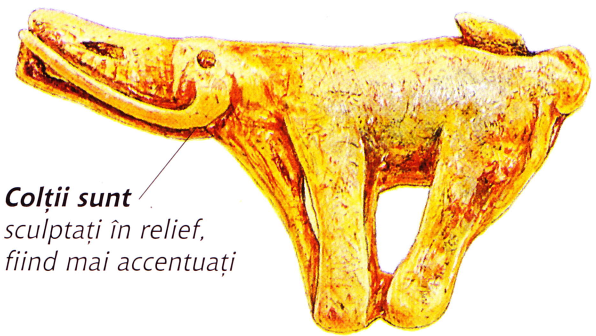

Picturile din peștera Lascaux, circa 18.000 – 15.000 î.Hr.

Caii mici de statură, *cu picioare scurte, erau des întâlniți în Europa în Epoca de Piatră*

Imaginile au fost *pictate direct pe pereții neșlefuiți ai peșterilor*

Colții sunt *sculptați în relief, fiind mai accentuați*

Sculptură reprezentând un mamut, circa 13.000 î.Hr.

SCULPTURI ÎN OS

Sculpturile reprezentând animale precum mamuții, o specie de elefant preistoric, erau realizate în oase de animale, cu o piatră dură și ascuțită, cioplită în formă de dălțiță. Uneori sculptorul scotea în evidență caracteristicile principale: pentru mamut, de exemplu, colții, mai mult decât oricare altă parte a corpului.

Capul unui coiot, sculptură mexicană, aprox. 12.500 î.Hr.

UN COIOT DIN MEXIC

Una dintre cele mai vechi sculpturi americane este un cap de coiot găsit la Tequixquiac, în Mexic. În mărime aproape naturală, ea este realizată dintr-un os de lamă.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ

MARILE INVENȚII: pp. 12-13
LOCURI CELEBRE: p. 26

Arta tradițională aborigenă din Oceania

Popoarele primitive din Australia și insulele din Pacific foloseau pentru propriile creații diferite materiale naturale: cochilii, pene, lemn, pietre, scoarță de copac și semințe. Primii australieni, aborigenii, desenau pe stânci, pe pământ și pe scoarța copacilor. Locuitorii insulelor Hawaii creau imagini religioase cu pene, cochilii și dinți de câine. Adesea, cu aceste opere de artă erau onorați zeii și spiritele strămoșilor.

Cele două figuri, *masculină și feminină, seamănă cu niște schelete care dansează*

O pictură rupestră a aborigenilor din Nourlangie Rock (Australia), circa 14.000 î.Hr.

Sculptură maori protectoare a casei

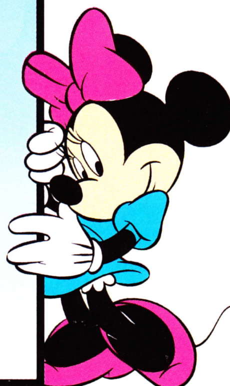

SCULPTORII MAORI

Poporul Maori din Noua Zeelandă își decora casele din lemn și obiectele casnice cu motive și spirale sau linii curbe. Maori sculptau și figuri în care își reprezentau strămoșii.

DATE ULUITOARE

★ **Mulți locuitori ai insulelor din Pacific își decorau corpul, câteodată în întregime, cu desene permanente numite tatuaje. Pielea era apoi colorată.**

PICTURA RUPESTRĂ

În arta aborigenă, pe pereții peșterilor sunt reprezentate animale și figuri umane din Epoca Somnului. Este vorba despre legenda Creării lumii. Aceste picturi înfățișează siluete în care scheletul și organele sunt vizibile, fiind asemănătoare cu radiografiile folosite astăzi în medicină.

Un șir de forme pătrate *neregulate reprezintă aripioara dorsală a peștelui*

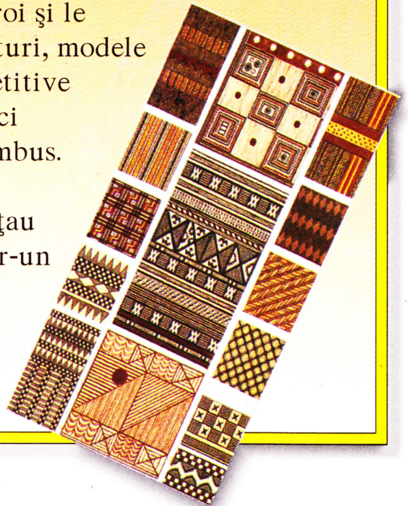

STATUILE DE PE INSULA PAȘTELUI

Cu multă vreme în urmă, locuitorii de pe Insula Paștelui din Oceanul Pacific de Sud-Est au amplasat sute de statui din piatră de-a lungul coastei, poate pentru a-și onora strămoșii. Statuile sunt uriașe, cu ochii ficși, semănând cu niște creaturi din altă lume.

ÎMPLETITURI DIN SCOARȚĂ DE COPAC

Popoarele insulelor din Pacific extrăgeau fibre din scoarţa copacilor, le colorau cu vopsele sau noroi şi le decorau cu picturi, modele sau desene repetitive realizate cu mici ştampile de bambus. Uneori, pentru a le colora, agăţau împletitura într-un loc cu fum.

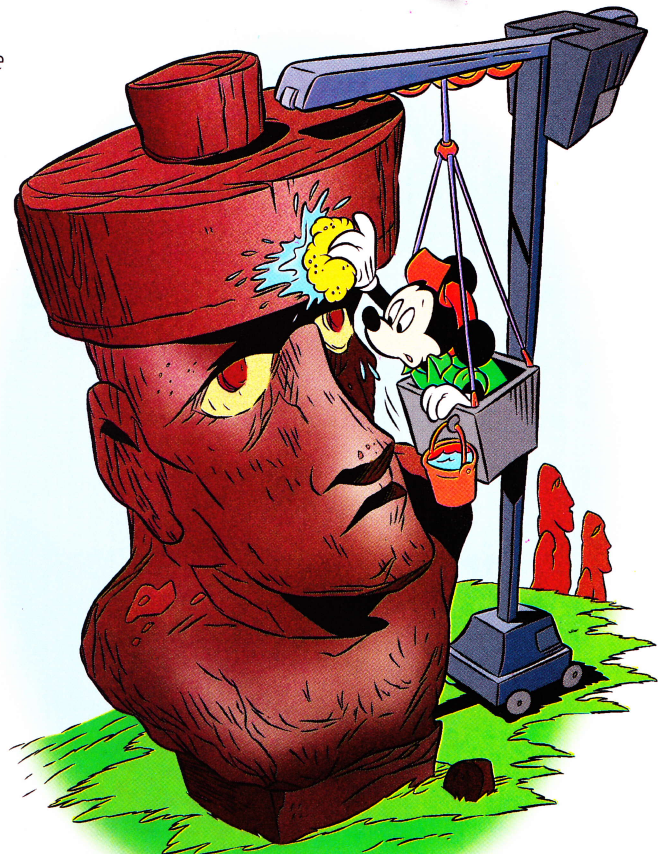
Desene diferite pe o împletitură din scoarță, 1856

Cilindri enormi din *piatră roșie, asemănători cu o pălărie, în echilibru pe capul statuilor*

Inciziile pe lobii *urechilor reprezintă poate ornamentele șefului de trib*

Statuile din Insula Paștelui datează aproximativ din sec. V-XV și ating chiar 12 m înălțime

Roșul era culoarea *zeilor*

UN ZEU CU PENE

Locuitorilor din insulele Hawaii le plăceau ornamentele din pene. Războinicii purtau în luptă imagini ale divinităților cu pene și cu ochii din scoici, fixate cu structuri ușoare din fibre împletite. De asemenea, se îmbrăcau cu pelerine din pene.

Reprezentare a unui zeu al războiului, în viziunea artiștilor din Hawaii.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ

POPOARELE LUMII: pp. 54-55
LOCURI CELEBRE: pp. 10-11

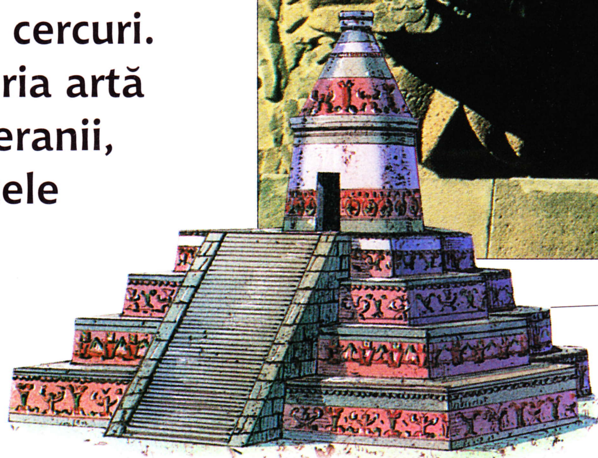

Arta în vechea America Centrală

Civilizațiile ce au înflorit o vreme în Mexic și America Centrală au creat multe tipuri de artă. Olmecii, primul popor care a domnit în Mexic între 800 î.Hr. și 600 d.Hr., realizau sculpturi cu forme rotunjite. Civilizația Maya, care a dominat Mexicul Central din 250 până în 900 d.Hr., a lăsat multe exemple ale artei lor. În orașul-stat Teotihuacan, au creat sculpturi plate, cu desene regulate din pătrate și cercuri. Fiecare civilizație își folosea propria artă pentru a onora divinitățile și suveranii, dar și pentru a aminti evenimentele importante.

***Capetele înspăimântătoare de** șerpi, împodobite cu pene, erau simbolul zeității Quetzalcoatl*

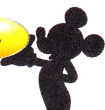
***Piramida, așa** cum arăta când a fost construită*

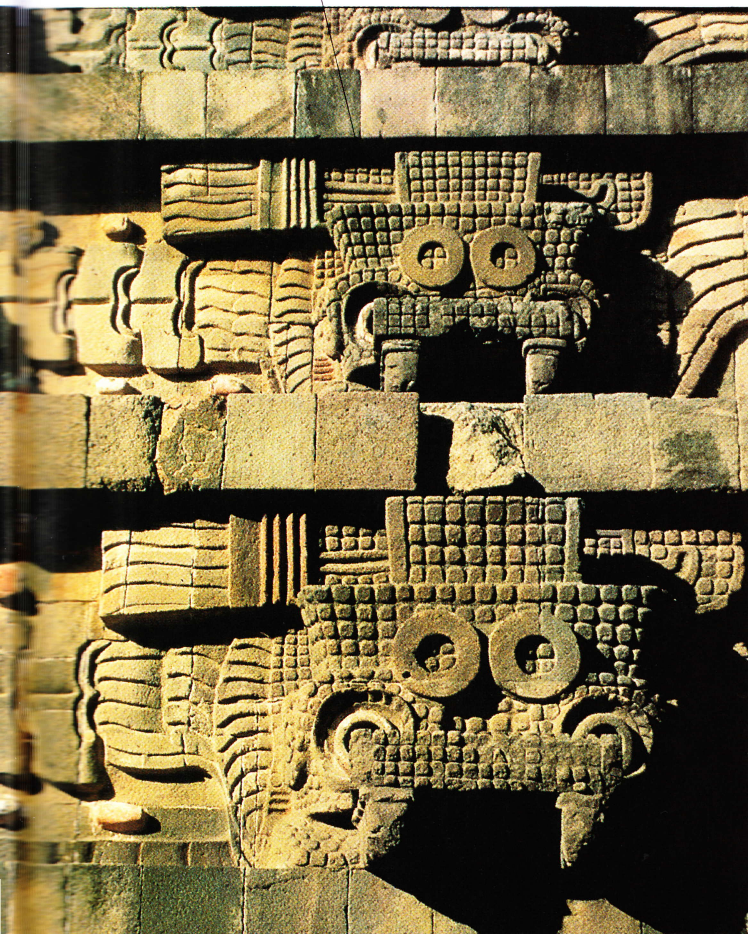

ȘARPELE CU PENE

Piramida cu terase a zeului Quetzalcoatl, șarpele cu pene, se află în vechiul oraș-stat mexican Teotihuacan. Este decorată cu sculpturi înfățișând creaturi de coșmar, ce par a țâșni din suprafețele plate ale templului. Această tehnică se numește basorelief.

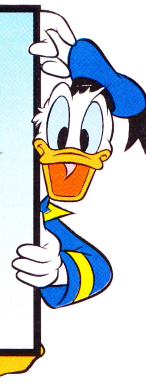

În timp, culoarea *sculpturilor s-a pierdut*

Tlaloc, zeul ploii, *cu ochii în relief, este sculptat cu pătrate și cercuri*

Sculptură în relief pe Piramida Soarelui, circa 200 d.Hr.

DATE ULUITOARE

★ **Olmecii au sculptat capete de piatră enorme ce cântăreau până la 20 de tone. Pietrele de sculptat erau transportate aproximativ 100 km prin junglă, pe trunchiuri de copac și plute.**

Luptătorul olmec, 400 î.Hr.

LUPTĂTORUL

Cea mai vie dintre sculpturile de piatră ale olmecilor reprezintă un mic luptător bărbos. Expresia concentrată a figurii, mușchii încordați și poziția în care stă așezat exprimă energia sa interioară.

O frescă maya înfățișează o procesiune religioasă, anul aprox. 800 d.Hr.

Ochi din scoică

Mască aztecă a zeului Quetzalcoatl, 1500 d.Hr.

MASCĂ AZTECĂ

La jumătatea secolului al XV-lea, aztecii dominau o mare parte din centrul Mexicului. Apreciau mult turcoazul, o piatră verde-albăstruie pe care o foloseau pentru a decora obiecte sacre, precum măștile pe care le purtau preoții în timpul ceremoniilor religioase.

FRESCELE

O frescă este o pictură realizată pe un perete încă umed. S-au găsit mai multe în vechile orașe și în regiunile nordice ale Americii Centrale; de obicei, ele înfățișează procesiuni religioase.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
LOCURI CELEBRE: pp. 52-53
ISTORIA OMULUI: pp. 28-29

Arta indigenă din America de Nord

Arta primilor locuitori ai Americii de Nord varia în funcție de loc și de obiceiuri. Triburile din prerie, mereu migratoare, vânând bivoli, aveau obiecte artistice ușoare, care să se poată transporta fără dificultate. Cele de pe coasta nord-vestică trăiau în păduri și își sculptau operele în lemn; creau măști pictate și stâlpi uriași decorați, denumiți totemuri.

Figurile sculptate și pictate *sunt suprapuse, ca și cum s-ar ivi una din cealaltă.*

Imaginile creează *decorațiuni cu colțuri*

DATE ULUITOARE

★ **Fiecare totem era sculptat dintr-un singur trunchi de copac. Unele erau înalte de 24 m, adică de 13 ori mai înalte decât un om de statură medie.**

TOTEMURI

Șefii de trib ai indigenilor americani de pe coasta nord-vestică înălțau totemuri mari, pentru a-și arăta importanța. Figurile sculptate în lemn înfățișau adesea originea familiei șefului și indicau tribul căruia îi aparținea.

Înainte de a fi sculptat, *trunchiului îi sunt îndepărtate ramurile și scoarța*

Sculptorii copiază *un model*

Indigenii americani *au folosit pentru prima dată unelte din oțel în secolul al XIX-lea*

Și în zilele noastre se mai construiesc totemuri.

Un totem din Columbia Britanică (Canada)

Tepee cu imaginea Soarelui, a Lunii, a stelelor și a acvilelor sacre, 1904

Se credea că acvila sacră duce rugăciunile de pe Pământ spre Cer

TEPEE PICTATE

O mare parte dintre primii indigeni americani care vânau în prerie își decorau atât scuturile și îmbrăcămintea, cât și corturile, denumite tepee. Unele desene povesteau istoria tribului, altele erau simboluri distinctive ale fiecărei familii. Artiștii foloseau pământ colorat pentru pictură și ramuri sau oase de animale drept pensulă.

***Aceste sculpturi** netede sunt atât de mici încât pot fi ținute în palmă*

***Există și detalii,** precum urechile*

Urși polari sculptați în colți de morsă de către inuiți, secolele XIV-XV

SCULPTURILE INUIȚILOR

Inuiții, care locuiau în nord-estul Americii, sculptau pe arcuri și săgeți scene cu animale, scene de vânătoare și case. Confecționau și mici statuete din fildeș, reprezentând animale precum focile sau urșii polari.

Puteți crea figuri vesele folosind mărgele colorate.

BRODERIA CU MĂRGELE

Primii indigeni americani își decorau obiectele brodându-le cu spini sau mărgele. La început, colorau și coseau ace de porc-spinos și pene de păsări. Ulterior, au început să se răspândească mărgelele din sticlă colorată provenite din Europa.

***Desenele broderiei** cu mărgele urmează forme simple*

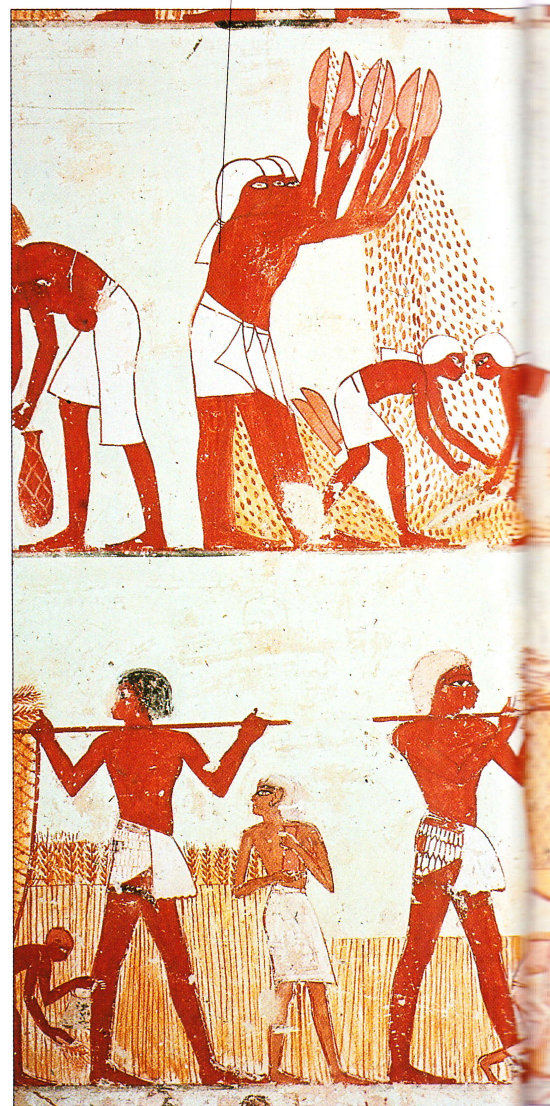
Gentuță în formă de broască țestoasă brodată cu mărgele

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
ISTORIA OMULUI: pp. 40-41

Arta Egiptului Antic

Pentru a le aduce un omagiu divinităților, egiptenii au creat multe sculpturi simple, din piatră și metal, cu desene regulate și simetrice. Mormintele familiilor bogate erau pline de sculpturi ce înfățișau adesea sclavi și de picturi murale ce reprezentau scene de viață cotidiană. Egiptenii credeau în viața de dincolo de moarte și erau convinși că, după ce defunctul este îngropat, picturile și sculpturile prezente în mormântul său vor prinde viață pentru a-i ține companie.

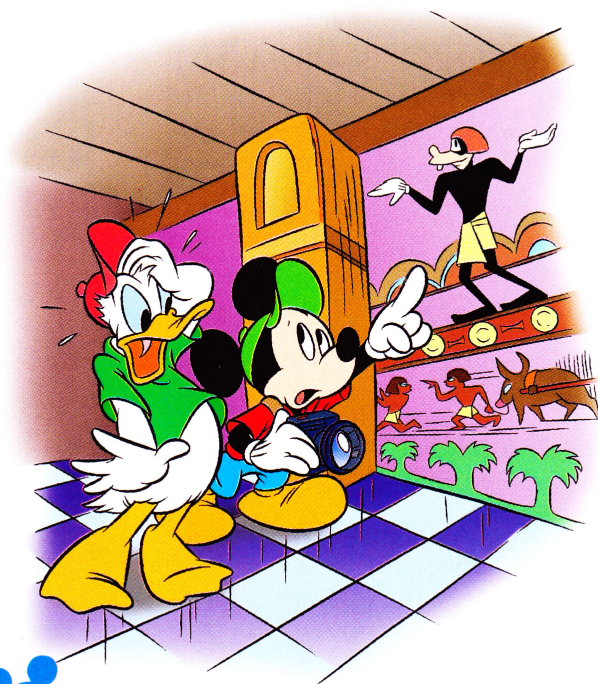
Figurile egiptene sunt plate, ca și cum ar fi decupate din carton

Pictură murală într-un mormânt din Teba ce înfățișează o recoltă în Egipt.

Statuetă de bronz a zeiței Bastet, veche de peste 2.000 de ani

ZEIȚA PISICĂ

În Egiptul Antic, pentru a onora zeița-pisică Bastet, erau create statui elegante înfățișând o pisică, fiind umplute cu rămășițe ale animalelor sacrificate zeiței.

O DUBLĂ PERSPECTIVĂ

Artiștii egipteni voiau să redea o imagine cât mai clară și mai completă posibil a fiecărei părți a corpului uman.
Pentru a reuși, capul și picioarele erau reprezentate dintr-o perspectivă laterală, iar spatele și pieptul erau văzute frontal.

Pentru a bate grâul și a separa boabele, se foloseau palete de lemn

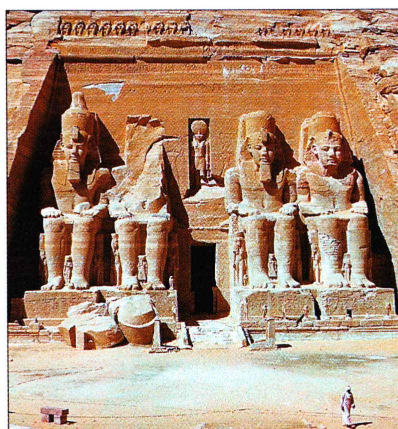

Bărbații erau pictați întotdeauna cu pielea mai închisă la culoare decât femeile

Două tinere lucrătoare se ceartă pentru grâul rămas

UN FARAON DIN PIATRĂ

La intrarea în Templul lui Ramses de la Abu Simbel, există patru sculpturi ale suveranului, atât de mari încât un copil de șapte ani ar putea sta într-una din urechile lor. Poziția rigidă din față a statuilor și expresia calmă a figurii redau puterea faraonului.

Templul lui Ramses la Abu Simbel, 1.279-1.212 î.Hr.

Mască de aur a lui Tutankamon, 1.350 î.Hr.

O MASCĂ DE AUR

În anii 1920, arheologii au deschis mormântul tânărului faraon Tutankamon şi au găsit înăuntru comori minunate, inclusiv o mască de aur încrustată cu pietre preţioase. Masca funerară servea la acoperirea capului tânărului faraon.

Faraonul Akenaton și soția sa, Nefertiti, incizie din 1.352-1.336 î.Hr.

INCIZII PICTATE

Un desen săpat într-un bloc de piatră se numește incizie. Vechii egipteni decorau exteriorul clădirilor importante cu aceste incizii, puse în evidență de umbrele create de Soare.

DATE ULUITOARE

★ Instrumentele moderne de sculptat piatra, precum ciocanul și dalta, sunt similare celor folosite în Egipt acum 3.000 de ani.

CAUTĂ ŞI DESCOPERĂ
COMUNICAȚII: pp. 20-21
ISTORIA OMULUI: pp. 14-15

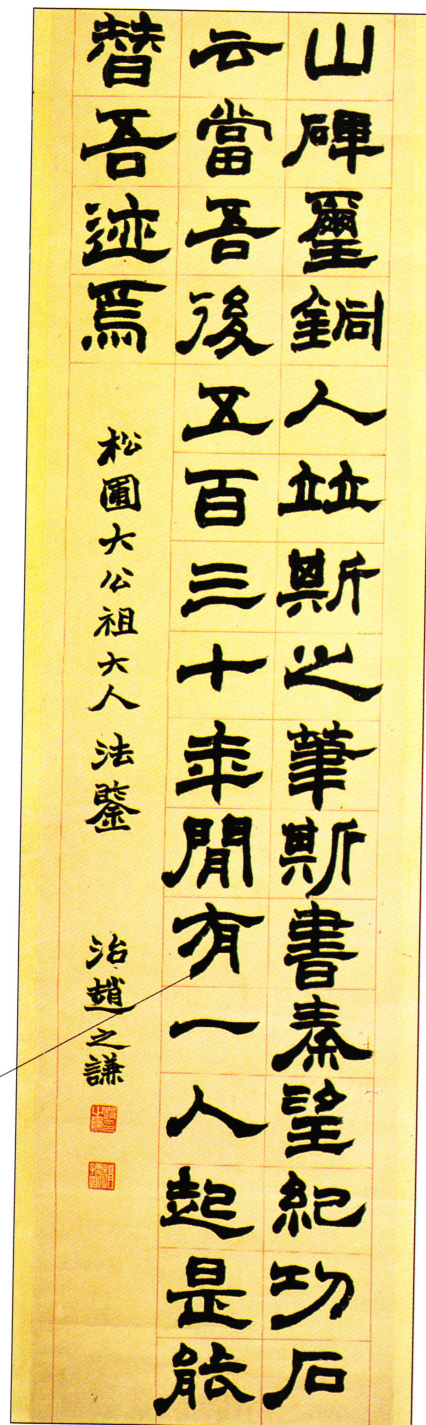
Arta caligrafiei

Caligrafia este un tip de scriere ce necesită multe calități, putând fi admirată ca o pictură.

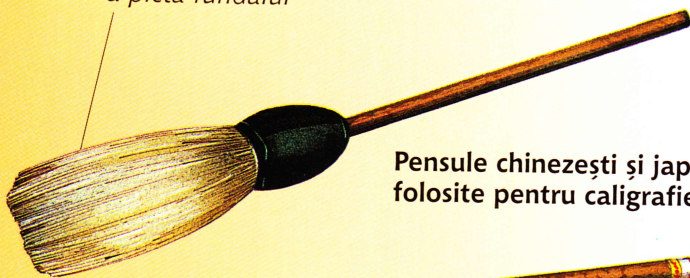
Pentru a scrie, caligrafii folosesc adesea o pensulă, dar uneori mai folosesc și stilouri sau pene cu vârful plat, pe care le înmoaie în cerneală.

Caligrafia este una dintre exprimările artistice cele mai importante în China și Japonia, fiind foarte apreciată și în țările de religie islamică. Coranul, cartea sfântă a Islamului, este scris în limba arabă cu o caligrafie extraordinară.

Un sul realizat de Zhao Zhiqian, un artist chinez, ce explică arta caligrafiei secolul al XIX-lea.

Caracterele sunt înscrise *în cadrul unui pătrat imaginar, care uneori este și desenat*

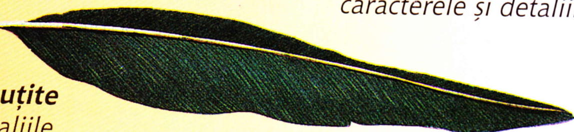

Pensula mare este *folosită pentru a picta fundalul*

Pensule chinezești și japoneze folosite pentru caligrafie

Pensula subțire se *folosește pentru a picta caracterele și detaliile*

Cu penele ascuțite *se trasează detaliile*

O pană de gâscă folosită în Europa medievală

CALIGRAFIA CHINEZĂ

Chineza scrisă constă în caractere numite ideograme, ce reprezintă idei sau obiecte; fiecare linie a unui caracter este trasată dintr-o singură mișcare a pensulei. Un singur caracter poate reprezenta o idee complexă, pentru explicarea căreia sunt necesare mai multe cuvinte în scrierea altor limbi.

Horoscopul unui prinț indian cu caligrafie sanscrită, aprox. anul 1840

Trăsăturile literelor se îmbogățesc ca lăstarii viței-de-vie

Caligrafia islamică

Religia islamică nu permite reprezentarea realistă a creaturilor vii în arta sacră. Astfel, pentru decorarea moscheilor, a locurilor de rugăciune islamice, musulmanii folosesc adesea caligrafia.

Lampă de moschee decorată cu caligrafia Coranului, secolul al XIV-lea

Un alfabet elegant

Sanscrita, limba clasică indiană, folosește un alfabet denumit Devanagari. Literele sunt realizate cu trăsături lungi orizontale și cu altele care se curbează în jos. Eleganța caligrafiei face și mai frumoase povestirile pe care le istorisește.

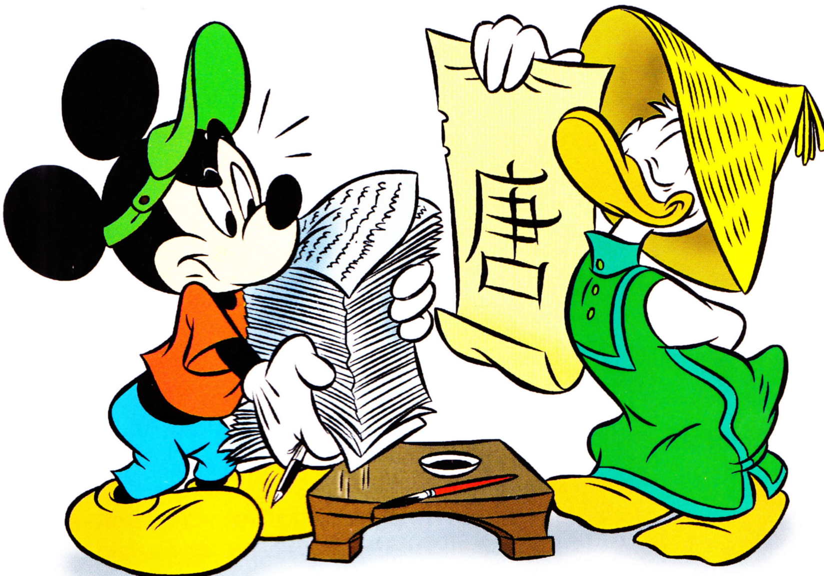
Literă caligrafiată de Simone Camaldolese, 1380-1420

Motive elegante cu frunze curbate înconjoară litera „M"

Cărțile ilustrate

Primele cărți erau scrise de mână. În Europa Evului Mediu și a Renașterii, inițialele majuscule ale paginilor erau adesea decorate cu episoade din text și motive florale. Aceste litere caligrafiate denumite miniate (de la *minium*, numele latin al caligrafiei folosite pentru a decora aceste cărți) erau de multe ori și mai prețioase prin prezența unor foițe fine de aur.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
COMUNICAȚII: pp. 22-23
MARI PERSONALITĂȚI: pp. 12

Arta chineză antică

Cu mii de ani în urmă, meșteșugarii chinezi creau recipiente superbe din bronz, cu decorațiuni bogate ce înfățișau animale. De asemenea, pictau imagini rafinate pe panouri și mătase și realizau obiecte delicate din ceramică. Diferitele stiluri de artă chineză au fost influențate de diferitele dinastii, familii puternice de suverani.

***Figura ar putea** reprezenta un mag sau un preot, denumit șaman*

***Figura unui cerb pe** capacul recipientului*

***Un recipient cu capac în** formă de tigru feroce, care protejează o persoană*

***Spiralele pătrate** creează un motiv decorativ*

Vas de bronz cu capac, secolul al XII-lea î.Hr.

OBIECTE ANTICE DIN BRONZ

În vechea Chină, vasele de bronz erau folosite pentru a păstra vinul și hrana care se ofereau strămoșilor, regilor și divinităților. Aveau formă de creaturi fantastice și erau decorate cu spirale pătrate.

PICTURA PE MĂTASE

Picturile pe mătase şi pe hârtie sunt invenţii chineze. Cu aceste materiale au fost realizate picturi rafinate, pictate cu cerneală şi acuarelă. Una dintre cele mai importante picturi din vechea Chină este realizată pe o fâşie de mătase găsită în mormântul unei femei nobile din dinastia Qin. Scena înfăţişează Universul împărţit în trei părţi: Paradisul, Pământul şi Infernul.

Conform mitologiei, un corb care zboară în fața Soarelui pune capăt secetei

Detaliu de pe o bucată de mătase, ce prezintă Paradisul pictat în culori strălucitoare pe fond întunecat, secolul I î.Hr.

DATE ULUITOARE

★ **Chinezii prelucrau ceramica din timpuri preistorice și au început să folosească strungul înainte de anul 2000 î.Hr.**

BRONZUL AURIT

În timpul dinastiei Zhou (1027 – aprox. 255 î.Hr.), elegante vase de bronz erau decorate cu metale prețioase, precum aurul și argintul. Artiștii realizau mici incizii pe suprafețe, încrustații, în care introduceau aurul și argintul.

***Motiv** cu forme încastrate*

Recipient încrustat, 400-200 î.Hr.

PICTURILE PE SULURI

Picturile lungi și cu lățime mică se păstrează în suluri, care se deschid încet, pentru a se putea studia din când în când fiecare parte. Unul dintre cele mai vechi suluri, opera lui Ku Kai-chih (344-406 d.Hr.), ilustrează scene din viața palatelor regale și conține inclusiv lecții de conduită la Curte.

***Figurile sunt** trasate cu cerneală roșie și neagră pe un fundal plat și simplu*

Recomandări ale învățătoarei pentru doamnele de la Curte, pictură pe sul a lui Ku Kai-chih, secolul al IV-lea

Statuetă din ceramică, 618-907d.Hr.

CERAMICĂ ÎN TREI CULORI

În timpul dinastiei Tang (618 - 907 d.Hr.) statuetele din ceramică erau smălțuite în trei culori, cu un email special pentru a obține desene viu colorate. Smalțul este o substanță folosită pentru a decora ceramica. Când se întărește, o face impermeabilă.

CAUTĂ ŞI DESCOPERĂ
MARILE INVENȚII: p. 28

Arta japoneză antică

Figurinele ciudate numite *dogu* reprezintă primele sculpturi japoneze. Nu erau smălțuite, ci înfățișau suprafețele brute ale ipsosului folosit pentru a le fabrica. Structura materialelor naturale cu care s-au construit primele clădiri și structuri era importantă; adesea, cele din lemn erau pictate doar parțial, pentru a lăsa materialul vizibil. În picturi, părțile tabloului erau asamblate în mod asimetric, pentru a atrage atenția observatorului.

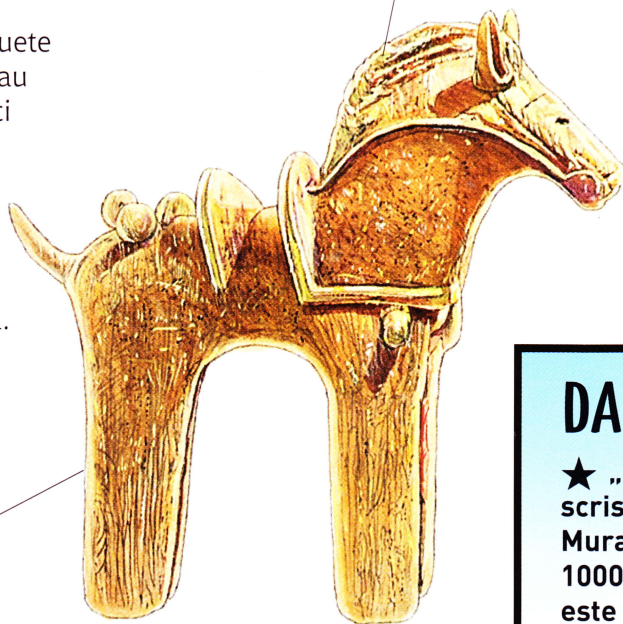
Statuetă *dogu*, circa 2 000 î.Hr.

IPSOS DE UNICĂ FOLOSINȚĂ

Statuetele din ipsos *dogu*, aveau adesea fața lată, mâini mici și corpuri solide. Multe au fost sparte și aruncate intenționat, poate pentru că se credea că dacă o persoană bolnavă atinge o statuetă *dogu* și apoi o sparge se va vindeca.

STATUETELE *HANIWA*

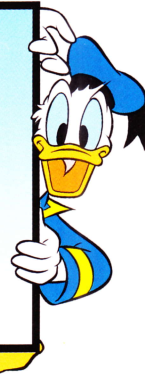
Din 200 până în 500 d.Hr, sculptorii japonezi făceau statuete din ipsos, *haniwa*, care înfățișau case, bărci, animale, războinici și servitori. Erau așezate pe tumulușii care acopereau mormintele persoanelor importante. *Haniwa* aveau marginile rotunjite, dar forma lor era destul de aproximativă.

Cal *haniwa*, circa 390 d.Hr.

DATE ULUITOARE

★ „Istoria prințului Genji", scrisă de doamna de Curte Murasaki Shikibu către anul 1000 d.Hr., numai în Japonia este citată în mai mult de 10.000 de manuscrise.

Muşchi încordaţi
sculptaţi în lemn

Una din cele două gărzi ale templului Horyu-Ji, la Nara, Japonia de sud-vest, aprox. anul 600 d.Hr.

Bucata de pânză ce flutură
în spatele paznicului
sugerează energia şi mişcarea

GĂRZILE URIAŞE

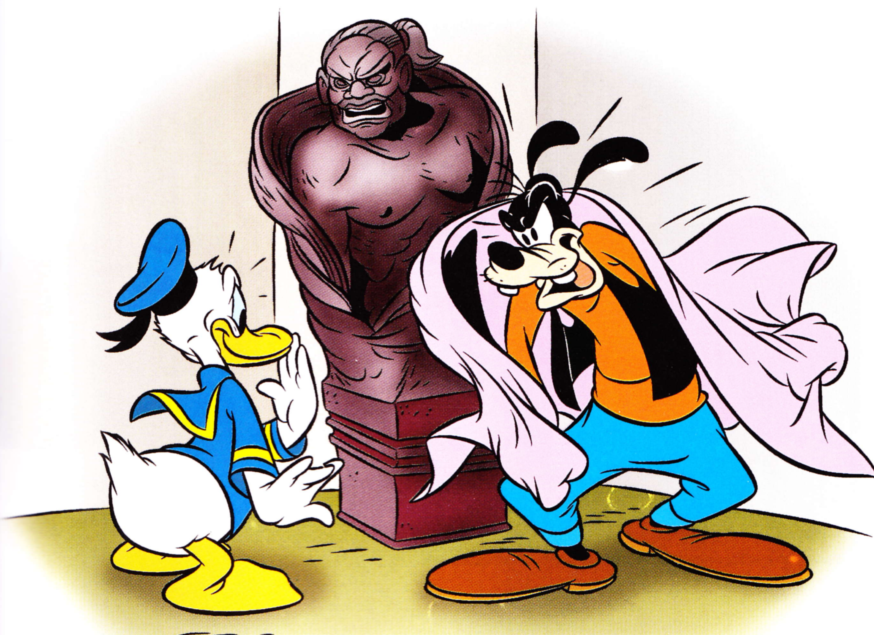
Pentru a decora templele japoneze, au fost realizate sculpturi uriaşe în lemn. Aceste sculpturi, denumite *nio*, erau amplasate în părţile laterale ale intrării. Se credea că aceşti paznici, adesea vopsiţi în roşu, cu ochii în relief şi o expresie feroce, vor proteja templul, ţinând departe spiritele rele.

PICTURI ÎNFĂŢIŞÂND ISTORII CELEBRE

Unele dintre primele picturi nereligioase din Japonia descriu scene ale vieţii de Curte, desprinse din legende.
Istoria prinţului Genji redă atmosfera scenelor prin culori şi linii: cele orizontale sugerează ordine şi linişte, în timp ce liniile şi culorile contrastante reprezintă nelinişti şi preocupări ale personajelor.

Detaliu al unui sul ce ilustrează „Legenda prinţului Genji", secolul al XIX-lea

CAUTĂ ŞI DESCOPERĂ
MARI PERSONALITĂŢI: p. 42
DANS, TEATRU ŞI MUZICĂ: pp. 26-27

Arta clasică greacă şi romană

Studiul atent al corpului uman le-a permis vechilor greci să realizeze statui impresionante, extrem de realiste, ce exprimă idealurile lor de frumusețe și perfecțiune fizică. Romanii admirau și imitau arta greacă, dar au creat și opere originale, de tipul frescelor, adică picturi pe pereți, precum și impresionante și mozaicuri.

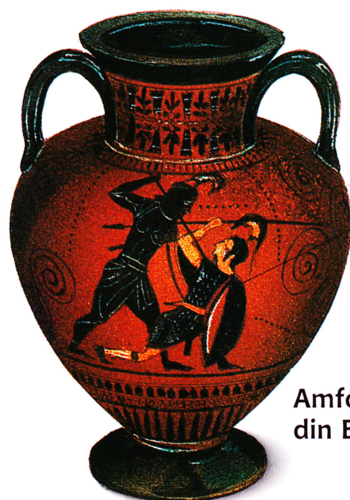

Brațul care aruncă *discul exprimă forță și putere*

Corpul musculos este *încordat, gata să arunce discul*

Mușchiul pulpei este *sculptat cu grijă*

O copie a Discobolului Miron, aprox. 450 î.Hr.

Eroul grec Ahile *o străpunge pe regina amazoanelor cu sulița*

Amforă pentru vin din Exechia, 540 î.Hr.

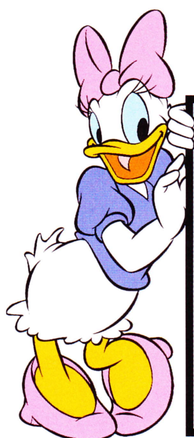
STATUILE GRECEȘTI

Ca multe alte statui grecești, Discobolul este o sculptură autonomă, lucrată pe toate laturile, nu numai pe cea din față (cu formă circulară). Originalul era din bronz, apoi romanii au făcut o copie a sa din marmură. Sculptorii greci au realizat multe statui ale divinităților lor. Erau opere realiste, atât ca anatomie, cât și ca redare a mișcării și a expresiei fețelor.

PICTURI PE CERAMICĂ

S-au păstrat puține picturi din Grecia Antică. Multe se găseau pe vase și amfore, fiind folosite pentru păstrarea uleiului și a vinului. Picturile înfățișează scene inspirate de vechile mituri grecești și din viața cotidiană.

DATE ULUITOARE

★ **Grecii au construit o statuie a zeiței Atena atât de înaltă încât se putea vedea de la 16 kilometri.**

Forma capului *completează curba sinuoasă, în formă de „S", a corpului*

O FRIZĂ SCULPTATĂ

Partenonul este un templu grec celebru. A fost construit la Atena, acum 2.500 de ani. De-a lungul arhitravei templului a fost sculptată o friză, o fâșie de sculptură în relief, mai pronunțată în partea de sus, astfel încât să se poată vedea cu ușurință de privitorul aflat la partea inferioară a construcției.

O secțiune a frizei Partenonului (447-432 î.Hr.) cu procesiunea care se desfășura la fiecare patru ani în cinstea zeiței Atena.

Pictură murală romană a unei scene pe coasta din apropierea Pompeiului. Secolul I d.Hr.

PICTURILE MURALE ROMANE

Pereții interiori ai caselor romane mai bogate erau adesea pictați cu scene mitologice și istorice sau cu peisaje și portrete. În jurul unora dintre ele erau pictate și cadre, făcându-le să pară tablouri agățate pe pereți.

MOZAICURILE ROMANE

Romanii înstăriți își decorau pardoseala caselor cu mozaicuri realizate din cuburi mici de piatră colorată sau sticlă prinse în ipsos umed. Unele dintre aceste mozaicuri par adevărate picturi.

Decoratorii romani *foloseau cubulețe de piatră și sticlă*

Executarea unui mozaic în stilul roman antic

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
SPORTURI: pp. 28-29
ISTORIA OMULUI: p. 21

Cum se face o sculptură

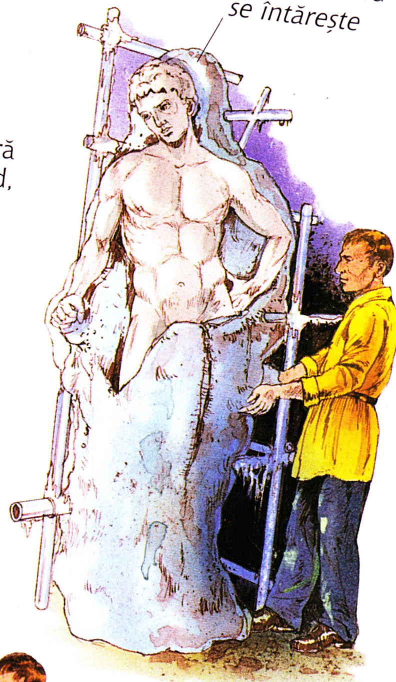

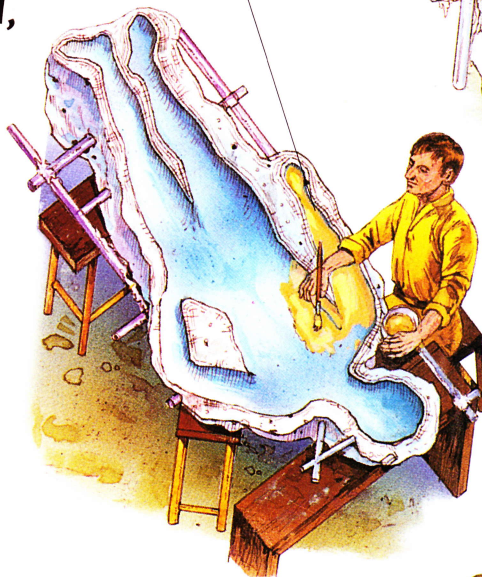
O sculptură se poate realiza în mai multe moduri. Poate fi turnată în bronz folosind o matriță sau modelată dintr-un material maleabil, ca lutul. Se poate tăia sau sculpta în suprafețe dure, precum piatra, sau construită prin unirea mai multor materiale, precum plasticul, sticla sau fierul.

Pentru turnare, se folosește adesea bronzul, care se topește când este încălzit și se întărește când se răcește. Lutul umed (sau argila) se întărește dacă se coace într-un cuptor (furnal). După ce a fost supus acțiunii focului, poate fi decorat cu smalț colorat și pus din nou în cuptor.

TURNAREA UNEI STATUI DE BRONZ

1 **Se sculptează cu** atenție, apoi se acoperă cu un strat din ipsos umed, creând astfel o matriță a statuii inițiale.

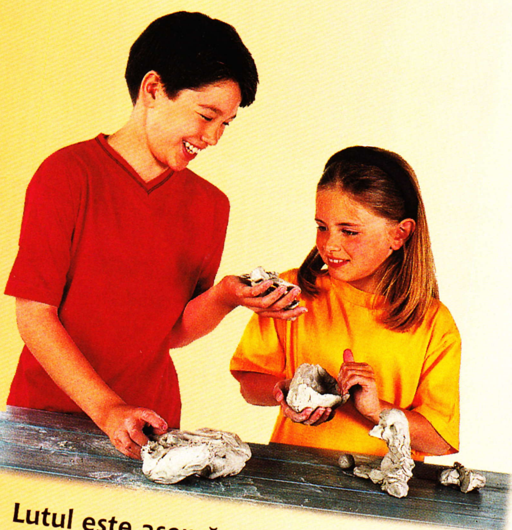

2 **Matrița întărită** este tăiată în două și desprinsă de nucleu. Apoi interiorul este acoperit cu ceară și se unesc din nou cele două jumătăți în jurul nucleului.

3 **Se încălzește matrița** pentru a se topi ceara, apoi se varsă bronzul lichid fierbinte în spațiul dintre nucleu și matriță.

Lutul este asemănător cu nămolul, foarte maleabil.

SCULPTURI DIN AMESTEC CU HÂRTIE

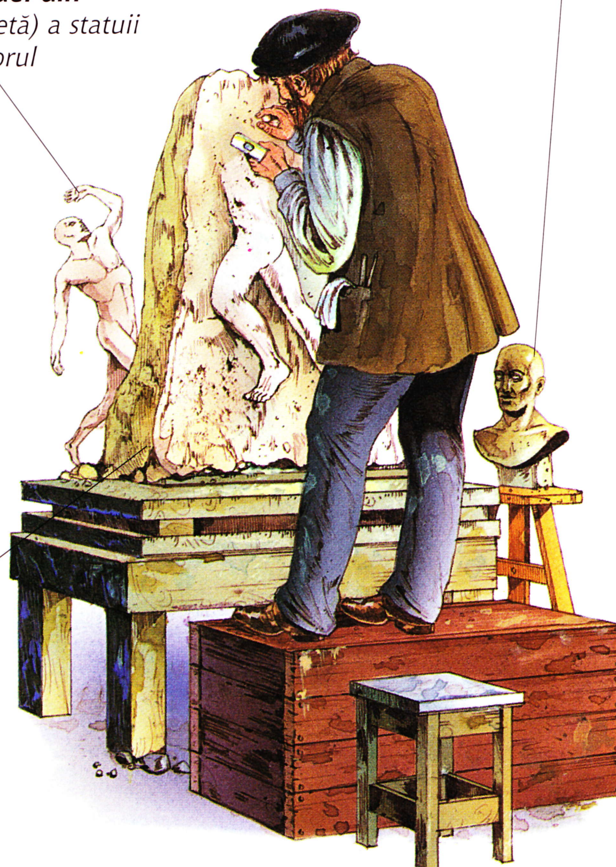
Amestecul cu hârtie se obține macerând hârtie în lipici sau lipind împreună foi de hârtie. În timp ce lipiciul se usucă, hârtia se întărește. Sculpturile cu hârtie se fac de obicei în jurul unui schelet de fier; odată uscate, se pot picta. Arta amestecului cu hârtie este foarte populară în Mexic, China, India și Japonia.

O figură mexicană din amestec de hârtie

SCULPTURA ÎN MARMURĂ

Marmura este o piatră dură folosită în construcția de clădiri, sculpturi și monumente. Pentru a sculpta o statuie în marmură, sculptorul taie mai întâi o formă brută în piatră cu dalta și ciocanul, apoi o șlefuiește și o finisează cu un burghiu și o altă daltă. La sfârșit, netezește suprafața cu piatră abrazivă.

Adesea, se fac busturi *(portrete care includ capul și torsul) din marmură ale unor personalități celebre*

Un mic model din *ipsos (machetă) a statuii ajută sculptorul*

Există marmură în culori *și desene diferite, dar pentru statui se folosește de obicei marmura albă*

Sculptură în marmură cu ajutorul dălții și al ciocanului

După ce s-a *îndepărtat ipsosul, cu o daltă se finisează detaliile*

4 Bronzul se răcește și ipsosul este îndepărtat pentru a dezveli statuia, care are aceeași formă cu reprezentarea din ceară.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
MARILE INVENȚII: p. 12
ȘTIINȚA ÎN JURUL NOSTRU: pp. 52-53

Arta tradițională africană

În vechime, principala formă de artă în Africa era sculptura. Cu materiale precum lemnul, piatra, metalele și lutul s-a creat o incredibilă varietate de statui, măști, recipiente încrustate și obiecte sacre. Unele măști au ochi enormi, cu linii foarte simple, fiind folosite în ceremonii religioase și magice. Alte sculpturi, mai realiste, ar putea fi portrete ale unor persoane importante.

Cap Nok din teracotă, aprox. 500 î.Hr.

SCULPTURILE ÎN TERACOTĂ

Unele sculpturi africane vechi au fost modelate de populația Nok din Nigeria de sud cu lut copt în cuptor (teracotă). Multe sculpturi Nok reprezintă figuri umane. Găurile pentru nări, pupile și gură dădeau o notă mai realistă capului și împiedicau spargerea în timpul coacerii în cuptor sau în timp ce se întărea.

Măștile de lemn în *formă de inimă au fost descoperite în Africa Centrală și de Vest*

Formele și liniile *măștii sunt clare și echilibrate*

Măști africane din secolul al XIX-lea

SCHIMBAREA FEȚEI

Măștile erau purtate în timpul dansurilor și ceremoniilor care se țineau cu ocazia unor evenimente importante, de exemplu inițieri (momentul în care un tânăr intra în lumea adulților).

BRONZURILE DIN BENIN

Aproximativ în perioada 1400 – 1700 d.Hr., meșteșugarii din Benin, un vechi regat din Africa de Vest, au creat capete impresionante din bronz utilizând o metodă de topire avansată. Aceste capete erau destinate sanctuarelor sau unor locuri sacre speciale, unde se aducea omagiu suveranilor defuncți.

DATE ULUITOARE

★ **În Benin, numai regele putea comanda realizarea de sculpturi din bronz.**

★ **În timpul anumitor dansuri, măștile africane erau purtate pe cap, cu fața îndreptată spre cer.**

Coiful decorat făcea parte *din matrița care era umplută cu bronz lichid*

Chipul dansatorilor *sculptați de africani exprimă calm și fericire*

Suprafața este *netedă și șlefuită*

Regele și reginele *purtau multe șiraguri de perle*

Cap al unei regine-mamă din Benin, înălțime 50 cm, 1500-1550

Dansatori din Camerun, secolul al XIX-lea

DANSATORI DIN LEMN

Sculpturile în lemn din Camerun exprimă un simț al mișcării puternic: figurile par înghețate în mijlocul dansului, cu genunchii îndoiți și brațele pe jumătate în aer.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
ISTORIA OMULUI: p. 38

Arta budistă

Calmul, echilibrul și pacea sunt fundamentale în arta budistă. Acum aproximativ 2.500 de ani, tânărul prinț indian Siddharta Gautama, zis și Buddha, a descoperit iluminarea și a început să predice doctrina ce i-a purtat numele. În artă, Buddha era reprezentat la început prin simboluri, precum un tron gol sau amprente de picioare, dar ulterior în Asia de Sud-Est începe să fie reprezentat ca persoană. Diferitele poziții ale mâinilor sale au semnificații precise.

Partea în relief de pe *capul lui Buddha reprezenta imensa putere a minții*

Mâinile *încrucișate la brâu simbolizează meditația*

Buddha așezat pe regele-șarpe Naga, secolul al XII-lea

PORȚI SACRE

Multe stupe, construcții rotunde în formă de cupolă, au fost înălțate ca temple sau sanctuare în onoarea lui Buddha. În jurul lor, era ridicat un zid ale cărui porți erau de obicei decorate cu încrustații prețioase. Unul dintre cele mai faimoase stupe este cel din Sanchi, în India.

Leii sunt îndreptați *cu fața în toate părțile, pentru a putea fi văzuți de oriunde*

Poarta de sud a stupei din Sanchi, sfârșitul secolului I î.Hr.

STATUILE LUI BUDDHA

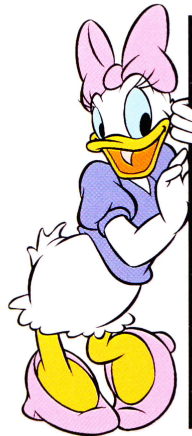
În țările budiste, au fost create mii de imagini ale lui Buddha, care-l înfățișează în diferite poziții. În Tailanda și în Cambodgia, este reprezentat adesea împreună cu regele Naga, legendarul șarpe magic care l-a salvat pe Buddha de la o inundație. Multe statui îl reprezintă așezat cu picioarele încrucișate, în poziție de meditație.

***Regele Naga* îl protejează**
pe Buddha cu cele șapte capete ale sale

VIAȚA LUI BUDDHA

Nașterea, iluminarea și moartea lui Budha sunt subiecte foarte populare în arta budistă.
Pentru a i se istorisi viața, se folosesc multe simboluri. El a atins iluminarea, adică înțelepciunea spirituală, în timp ce stătea așezat sub un smochin. Pentru a aminti acest fapt, smochinul apare și în reprezentarea altor evenimente ale vieții sale.

DATE ULUITOARE

★ **O statuie de aur masiv a lui Buddha a rămas ascunsă timp de secole sub un strat de ipsos. Într-o zi, în 1953, statuia a căzut și s-a spart, scoțând la iveală aurul pe care îl conținea.**

PICTURI RUPESTRE BUDISTE

În China, unele temple antice se găseau în peșteri, decorate de la pardoseală până la tavan cu picturi murale budiste. Unele îi înfățișează pe Buddha și pe discipolii săi; altele, scene din istoria vieții sale sau din textele sacre ce serveau la învățarea doctrinei de către credincioșii săi.

***Buddha muribund* stă**
liniștit pe o pernă

Smochinul
simbolizează iluminarea lui Buddha

Personaje îndurerate
în jurul patului lui Buddha muribund

Basorelief indian în lemn **al morții lui Buddha**, secolul al X-lea

Detaliu al unei picturi rupestre antice. Buddha cu un sfânt și un discipol

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
MARI PERSONALITĂȚI: p. 30
LOCURI CELEBRE: pp. 30-31

Arta hindusă

Hinduismul s-a născut în India acum mai bine de 5.000 de ani. Istoriile vieților divinităților puternice reprezintă subiectul principal al artei religioase hinduse, iar sculpturile și picturile sunt destinate mai ales templelor și sanctuarelor. Posturile zeilor, ale animalelor și ale obiectelor în arta hindusă au anumite semnificații religioase, ce insistă pe un mod de viață bun.

Reprezentările sunt în culori vii, iar scenele sunt populate de personaje și animale.

Expresia senină a lui *Shiva contrastează cu mișcările corpului*

O mână ține *o tamburină și bate ritmul dansului Creației*

Cele patru brațe ale *lui Shiva indică diferitele sale puteri*

Piciorul drept al lui Shiva *calcă peste demonul ignoranței*

O statuie din bronz a zeului indian Shiva, secolul al XI-lea

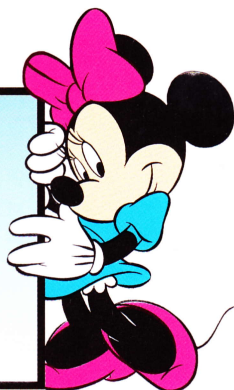

SHIVA DANSÂND

Zeul Shiva domnește asupra Creației și distrugerii și simbolizează fertilitatea. Este numit și Stăpânul Dansului și adesea este sculptat în bronz ca un dansator, pentru a reprezenta energia ce curge prin Univers; el aduce viața și moartea și reglează anotimpurile.

DATE ULUITOARE

★ **Înainte de introducerea hârtiei în India, artiștii pictau pe frunze de palmier, pe care apoi le legau ca pe niște cărți.**

Coborârea Gangelui, sculptură în piatră la Mahabalipuram (secolul al VII-lea)

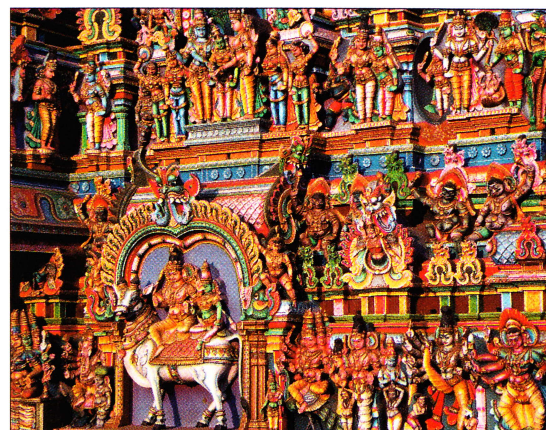
ISTORIA GANGELUI

În India de sud, se află o stâncă uriașă acoperită cu basorelefuri antice care relatează legenda conform căreia fluviul Gange, care pentru indieni este sacru, cade din cer pe Pământ. În basoreliefuri, toate divinitățile și creaturile s-au adunat să vadă miracolul. Cu anumite ocazii, de-a lungul unei crăpături în stâncă se prelinge apă, pentru a reda imaginea fluviului.

***Toate creaturile sunt** întoarse spre crăpătura din stâncă*

TEMPLE PITOREȘTI

În India de sud, multe temple hindu sunt păzite de un turn–portal acoperit cu sute de imagini ale zeilor și zeițelor care le protejează de demoni. Adesea, bucăți mari de basorelief sunt pictate în culori vii.

Detaliu al unui templu din Sri Minaksi Madurai (India), secolul al XIII-lea

***Cercul reprezintă Universul** creat de Shiva*

Detaliu al unei picturi ce îl înfățișează pe zeul hindus Vishnu, secolul al XVIII-lea

MINIATURI

Rajput erau nobilii hinduși ce au guvernat anumite regiuni ale Indiei de nord în perioada 600-1500 d.Hr. Artiștii care lucrau la curțile lor au creat picturi foarte mici și vii denumite miniaturi, care uneori abia măsurau 8 centimetri lățime.

***Flăcările reprezintă** distrugerea Lumii și a Universului de către Shiva*

CAUTĂ ŞI DESCOPERĂ
ISTORIA OMULUI: pp. 16-17
DANS, TEATRU ŞI MUZICĂ: pp. 14-15

Arta medievală europeană

În Evul Mediu, în Europa de Vest puțini erau cei care știau să citească. Picturile și sculpturile povesteau întâmplări din Biblie, textul sacru al creștinilor. Artiștii erau mai interesați să reprezinte istorii cu intensitate decât să reprezinte realist scenele. Iisus Hristos și discipolii săi erau înfățișați mai mari decât celelalte personaje, pentru a arăta faptul că ei sunt protagoniștii și se foloseau culori strălucitoare pentru a pune în evidență opera de artă.

Liniile negre și umbrele *gri erau adăugate cu o pensulă*

Vitraliu pictat, începutul secolului al XIII-lea

Pictura cu smalț pe sticlă seamănă cu un vitraliu pictat.

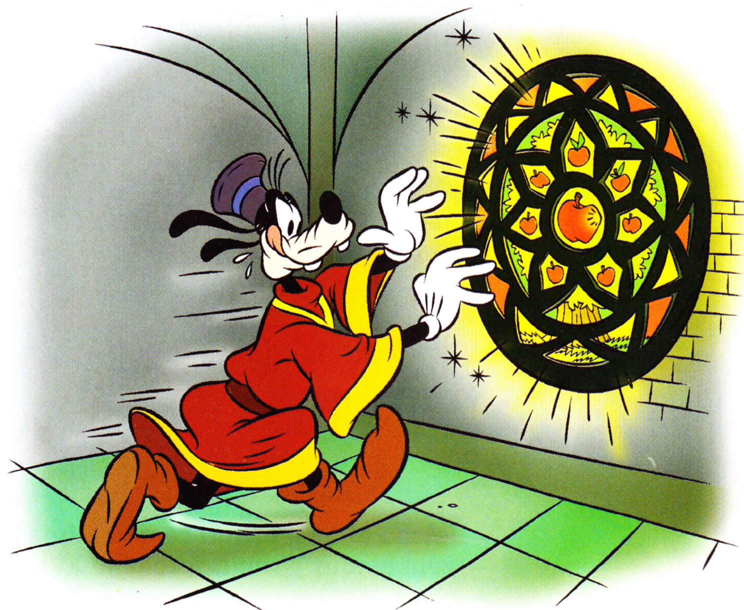
VITRALII PICTATE

Artiștii medievali decorau ferestrele bisericilor cu vitralii pictate. Plăcile de sticlă colorată erau tăiate conform cerințelor compoziției în bucăți mici; acestea erau sudate cu lame de plumb ce trasau contururile desenului.

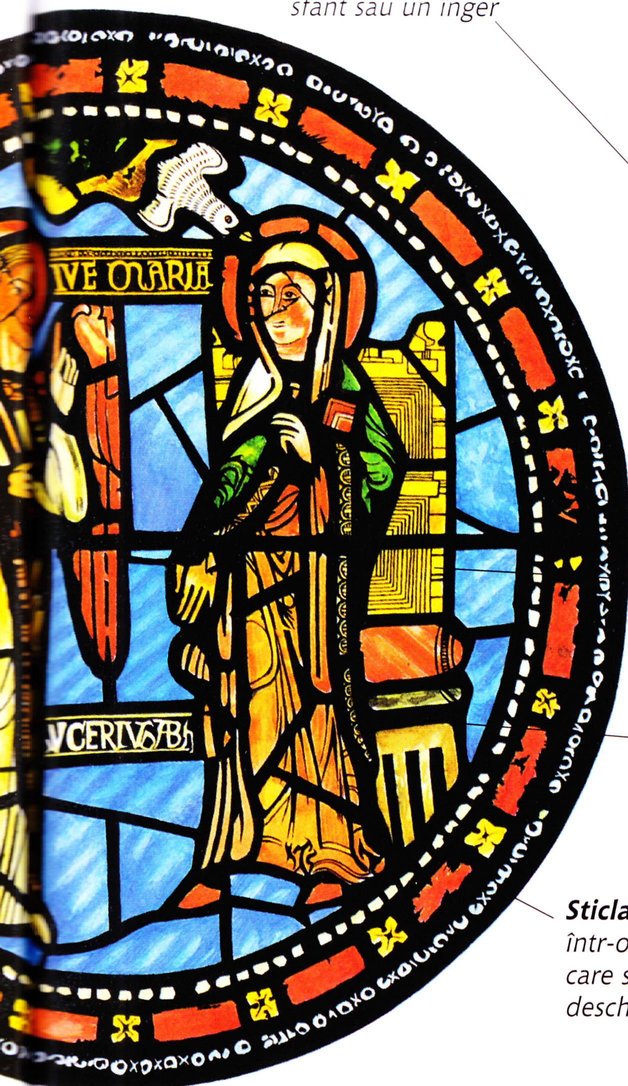
DATE ULUITOARE

★ **Pentru a învăța să picteze, un artist medieval colora părți ale picturii unui maestru pictor, așa cum se face cu cărțile de colorat.**

Haloul aurit indică faptul *că este vorba despre un sfânt sau un înger*

Copacul fără frunze era un *simbol medieval al morții*

„Plângerea la mormânt", Giotto, 1305

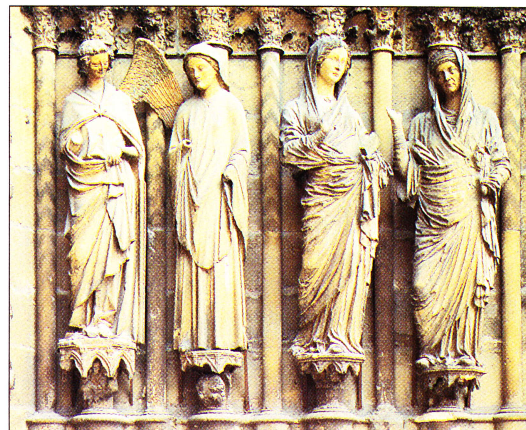
MARELE GIOTTO

Pictorul toscan Giotto a creat opere diferite de cele ale artiștilor medievali care l-au precedat. Figurile sale solide, cu margini rotunjite, au ca fundal cadre naturale. Emoțiile redate traversează expresia figurilor și fac picturile sale grandioase și intense, ca scenele unui spectacol.

Lumina scoate în *evidență splendidele culori ale vitraliilor*

Fâșii de plumb țin *împreună bucățile de sticlă*

Sticla este introdusă *într-o structură de fier, care se adaptează la deschizătura ferestrei*

Statui medievale în Catedrala Notre-Dame din Reims (Franța) secolul al XII-lea

ARTA BIZANTINĂ

Subiectele principale ale artei bizantine, ce a înflorit între anii 500 și 1400, erau superbele imagini aurite ale lui Iisus, ale sfinţilor şi împăraţilor. Ca şi picturile medievale, această artă era folosită mai ales pentru decorarea bisericilor. În biserica bizantină Sfânta Sofia din Istanbul (Turcia) încă strălucesc mozaicuri cu figuri în posturi solemne.

Mozaic reprezentând-o pe împărăteasa Irina, bazilica Sfânta Sofia, Istanbul (Turcia), 532-537

PĂZITE DE SFINȚI

Bisericile medievale erau decorate la interior și la exterior, pentru a-i ajuta pe credincioși să se concentreze în timpul rugăciunii. Primele statui medievale sunt drepte și rigide; următoarele, sculptate astfel încât să înfățișeze cât mai bine structura corpului, exprimă agilitate.

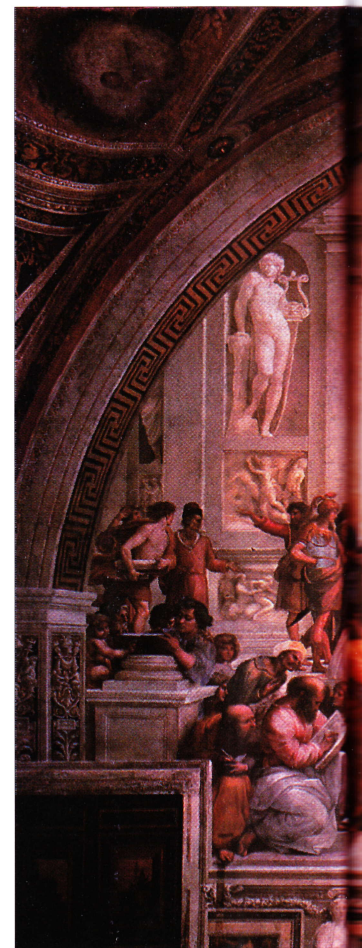

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
ISTORIA OMULUI: pp. 30-31
ŞTIINȚA ÎN JURUL NOSTRU: pp. 38-39

Renașterea

Renașterea a fost o perioadă de inovații profunde în gândirea și arta europeană: redescoperirea lumii clasice, a artei, a literaturii și arhitecturii grecești și romane reprezintă renașterea, recuperarea modelelor artistice neglijate de Evul Mediu. În perioada 1400-1600, pictorii au redat peisaje realiste, portrete și scene de viață cotidiană; sculptorii tindeau spre perfecțiunea statuilor antice și spre un realism din ce în ce mai accentuat.

Școala de la Atena, Rafael, 1510 – 1511

DATE ULUITOARE

★ Michelangelo l-a sculptat pe *David* într-un bloc de marmură pe care un alt sculptor îl refuzase considerându-l nepotrivit.

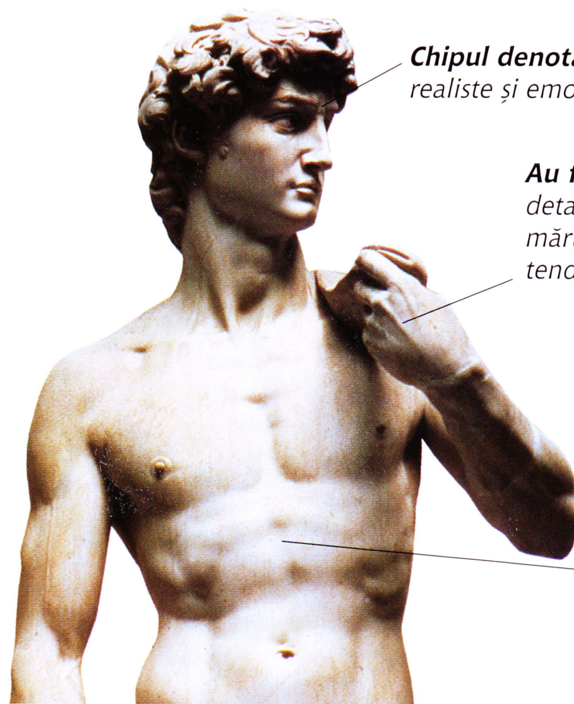
UTILIZAREA PERSPECTIVEI

Observați *Școala de la Atena* pictată de Rafael Sanzio. Este ca și cum ați privi în interiorul unei clădiri adevărate care se întinde în spațiul real. Mulți alți artiști ai Renașterii au recurs la perspectivă, un mod de a reprezenta obiectele în spațiu, pentru a înfățișa picturile tridimensionale.

DAVID DE MICHELANGELO

David este un tânăr erou biblic care a ucis un uriaș pe nume Goliat. În această statuie, Michelangelo demonstrează o profundă cunoaștere a sculpturii grecești și romane. Căutarea realismului în Renaștere este evidentă în expresia puternică a figurii lui David și în modelarea minuțioasă a mușchilor.

***Chipul denotă expresii** realiste și emoții*

***Au fost sculptate și** detaliile cele mai mărunte, precum tendoanele mâinii*

***Măiestria cu care sunt** sculptați mușchii pectorali demonstrează faptul că Michelangelo studiase anatomia umană*

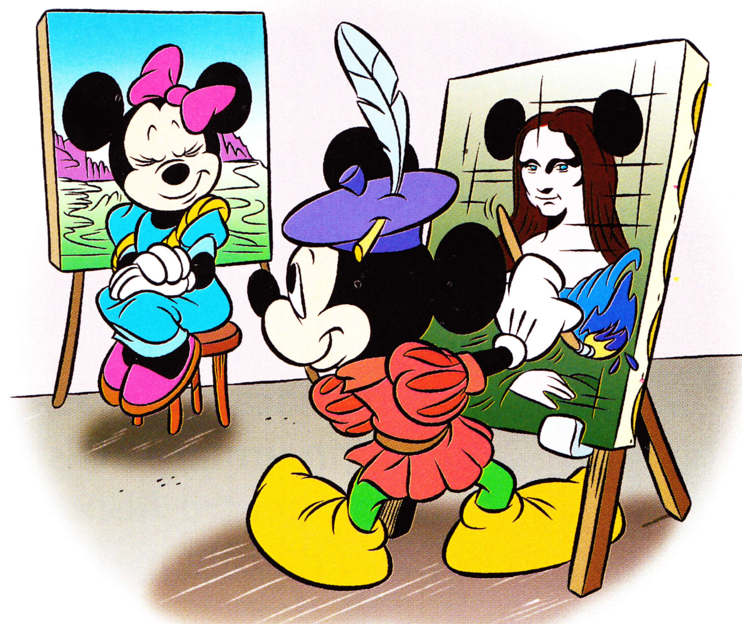
David de Michelangelo, 1501-1504

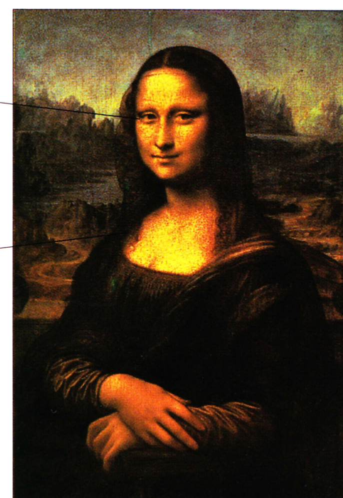

Cu cât figurile sunt mai *îndepărtate, cu atât apar mai mici, dând imaginea de adâncime*

Rafael s-a pictat și pe sine în *această adunare imaginară a oamenilor de știință și a filozofilor din Grecia Antică*

Ochii par să te *urmărească pretutindeni*

Desenul de pe haina *Giocondei este pictat cu delicatețe*

***Gioconda*, Leonardo da Vinci, 1503-1506**

GIOCONDA

Leonardo da Vinci a creat misteriosul surâs al Giocondei înmuind cu umbre colțurile ochilor și ale gurii. Peisajul întunecat din fundal adaugă mister faimoasei picturi.

Razele de aur luminate de o fereastră de deasupra scot în evidență sculptura.

SCULPTURA BAROCĂ

Barocul este un stil artistic şi arhitectonic ce s-a dezvoltat în Italia în secolul al XVII-lea. Bisericile sunt bogate în sculpturi baroce. Această operă a lui Gian Lorenzo Bernini o înfăţişează pe Sfânta Tereza în timp ce are o viziune. Pliurile bogate ale hainelor sfintei conferă sculpturii senzaţia de mişcare şi adâncime; atât Tereza, cât şi îngerul par actori în lumina unui reflector.

***Extazul Sfintei Tereza*, Bernini, 1645-1652**

CAUTĂ ŞI DESCOPERĂ

MARI PERSONALITĂŢI: p. 39

ISTORIA OMULUI: pp. 42-43

Tehnici de pictură

Există mai multe tipuri de pictură, ce pot fi aplicate pe diferite suprafețe. Fiecare creează un efect diferit, prin urmare artistul trebuie să-l aleagă, pentru fiecare tablou, pe cel care dă cele mai bune rezultate.

Ingredientele fundamentale ale picturii sunt pigmenții (substanțe colorate). Tipul de pictură depinde de substanța cu care sunt amestecați pigmenții. Culorile în ulei sunt pregătite cu pigmenți amestecați cu uleiuri vegetale. Acuarelele sunt făcute cu pigmenți, apă și gumă arabică; aceasta face culoarea să adere la hârtie.

Într-un atelier din Renaștere se pictează cu uleiuri.

Acuarelele, care sunt culori transparente, lasă să se întrevadă hârtia albă.

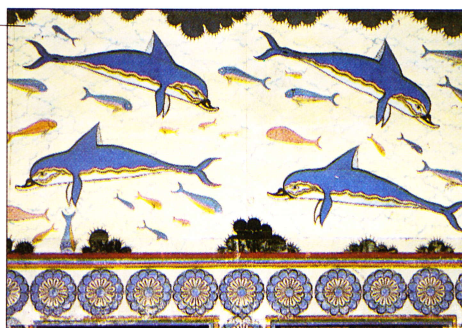
PICTURA ÎN ULEI

Culorile în ulei s-au răspândit în Occident în Renaștere. Artiștii puteau să suprapună diferite straturi de culoare, pentru a crea tonuri intense. Suprafața pictată era netedă și lucioasă, fără tușe de pensulă. Astfel iau naștere figuri și peisaje mai realiste.

Modelul stă nemișcat în timp ce este pictat

Cuvântul frescă indică atât pictura, cât și tehnica de pictură

Frescă reprezentând delfini la Cnossos (Grecia) 1450-1400 î.Hr.

FRESCE

O frescă este o pictură realizată pe tencuiala umedă ce acoperă tavanul sau pereții. Culoarea se pune peste tencuială, iar atunci când se usucă devine parte a tavanului sau a peretelui.

GUAȘE MAGNIFICE

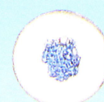
Guașa este o culoare pe bază de apă cu adaos de pigment alb, pentru a face culorile mai strălucitoare și mai puțin transparente. În timpul domniei mogulilor în India, se foloseau pentru a ilustra cărți. Odată uscate, tablourile erau puse pe marmură și netezite cu o piatră.

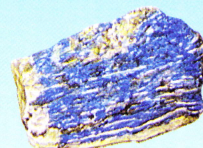

Pictură a unui suveran mogul, secolul al XVIII-lea

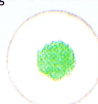
PIGMENŢII NATURALI

Timp de mii de ani, pigmenţii folosiţi pentru pictură erau extraşi din plante, animale sau pietre colorate. În prezent, pigmenţii sunt produşi cu substanţe chimice.

Pulberea de lapislazuli era folosită pentru albastru sau bleumarin.

Pulberea de malahit era folosită pentru verde strălucitor.

Pulberea de cinabru era folosită pentru roșu intens.

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
ȘTIINȚA ÎN JURUL NOSTRU: pp. 20-22
PLANTELE: pp. 48-49

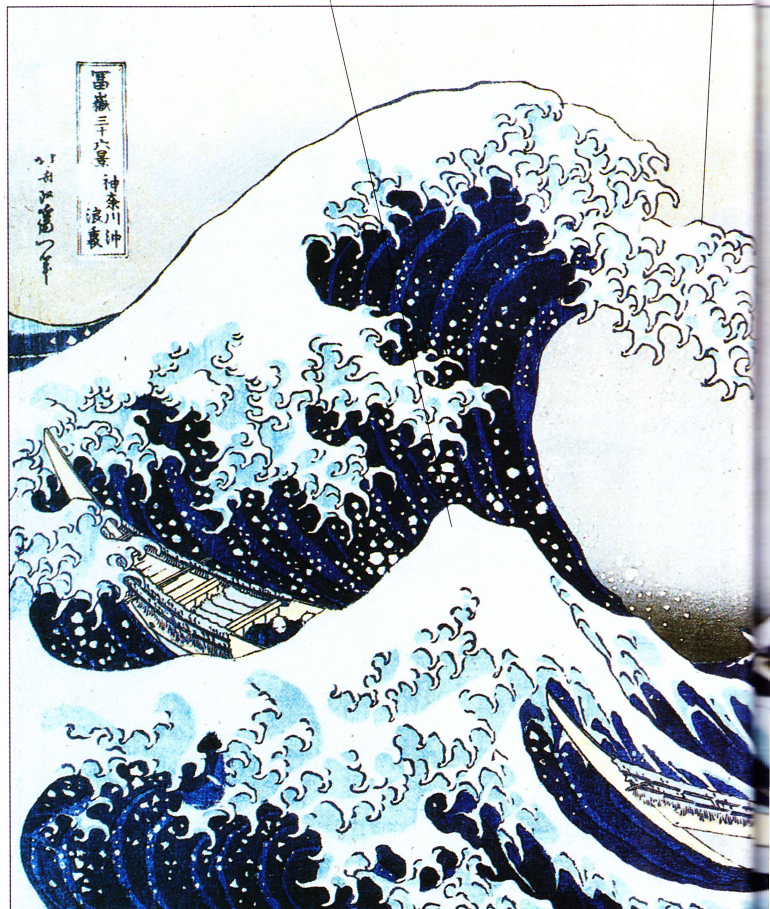

Stampe japoneze

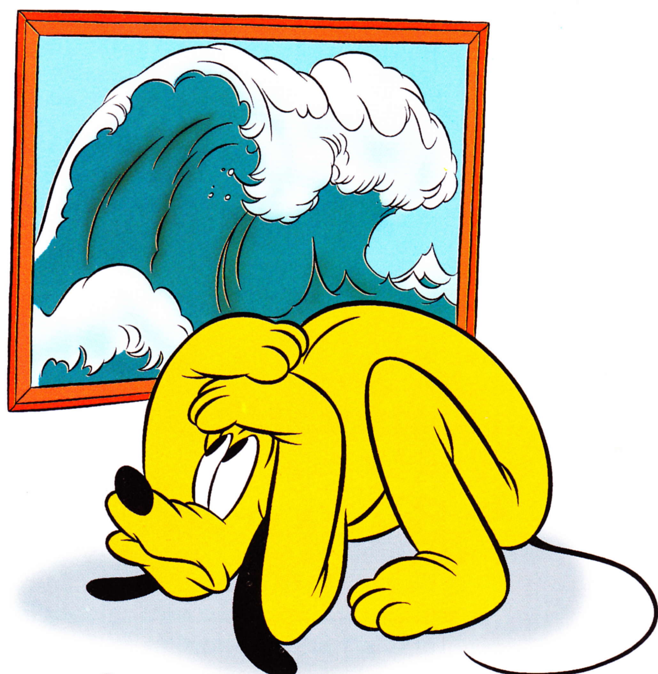
Stampele japoneze cele mai faimoase (xilogravuri) au fost create între secolele al XVII-lea și al XIX-lea. A fost o epocă de mari schimbări în Japonia, când arta a devenit mai puțin geometrică și mai realistă. Aceste stampe înfățișează scene de viață cotidiană sau de spectacole, de exemplu de teatru. Erau denumite *Ukiyo-e*, ceea ce înseamnă imagini ale unei lumi schimbătoare, și la început erau folosite ca ilustrații pentru cărți; când au început să fie apreciate, s-au vândut separat.

Spuma valurilor este *asemănătoare unor gheare ce par gata să se arunce asupra oamenilor din barcă*

Forma valurilor amintește *de muntele Fuji cu zăpezile sale veșnice*

Muntele Fuji văzut de Kanagawa.
Xilogravură de Katsushika Hokusai, circa 1831

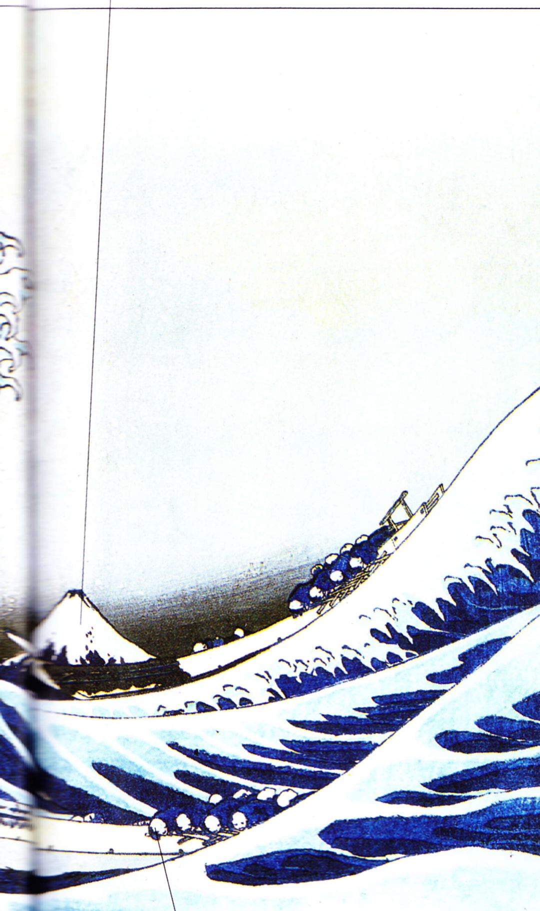

DE LA TABLOU LA STAMPĂ

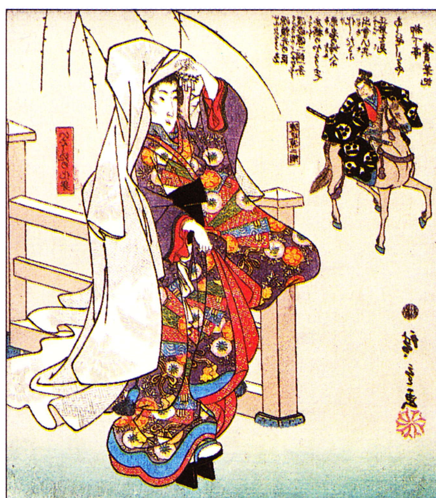
Pentru fiecare xilogravură, un artist desena înainte subiectul în culori pe hârtie. Apoi lipea o copie a picturii pe un bloc de lemn și îl inciza, urmând liniile cu o culoare, pentru a le pune în evidență. Pentru fiecare culoare era incizat câte un bloc de lemn. În sfârșit, blocurile erau pictate cu diferite cerneluri colorate și imprimate pe rând, pentru a recrea întreaga imagine în culori.

Fuji este muntele cel mai înalt din Japonia

Capetele oamenilor din barcă sunt foarte mici în raport cu valurile uriașe

Watanabe o descoperă pe frumoasa No Tsunadi Ando Hiroshige, 1845-1848

FORME ȘI CULORI CLARE

Xilogravurile japoneze prezintă o combinație de forme clare și culori vii. Atunci când artiștii occidentali le-au văzut pentru prima dată, în jurul anilor 1850, le-au admirat mult și au început să folosească același tip de desene și în operele lor.

STAMPE DECORATIVE

Unele stampe erau concepute pentru a decora evantaie, altele pentru a fi decupate și lipite pe separeuri sau pe marginile lampioanelor de hârtie care, odată aprinse, scoteau în evidență desenul.

Stampa este realizată astfel încât să urmeze forma curbă a evantaiului

Un evantai cu stampă xilogravată din secolul al XVII-lea

STAMPE CU DIVE

Multe stampe japoneze sunt imagini cu femei elegante, actori faimoși, păsări, flori sau peisaje. Stampele cu actori erau cumpărate de cei care mergeau la teatru, așa cum azi se cumpără afișe cu cântărețul sau actorul preferat.

Fundalurile erau neutre și fără ornamente.

Actorul Fujikawa Tomokichi Ini Utagawa Toyoharu, circa 1811

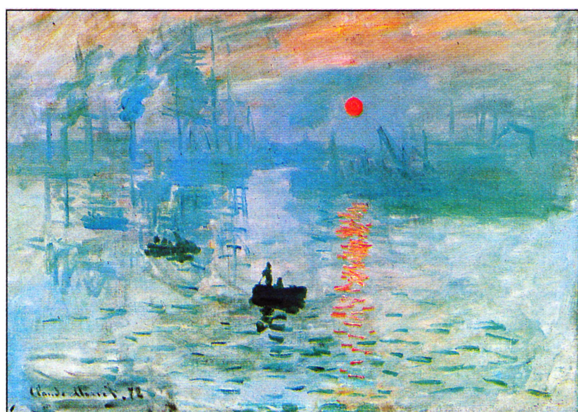
DATE ULUITOARE

★ **În secolul al XIX-lea au fost realizate atâtea stampe încât negustorii japonezi le foloseau pentru a împacheta marfa.**

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
MARILE INVENȚII: pp. 28-29

Originile artei moderne occidentale

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, au apărut noi invenții extraordinare, precum fotografia și electricitatea. În urma acestor schimbări numeroase și incredibile, artiștii au simțit că nu mai era important să reprezinte lucrurile așa cum apăreau în realitate; voiau să rupă legătura cu trecutul și să picteze diferit. Astfel au luat naștere noi mișcări artistice: Impresionismul, Cubismul și Abstracționismul.

Impresie. ***Răsărit de Soare,*** **Claude Monet, 1872**

PICASSO ȘI CUBISMUL

Spaniolul Pablo Picasso a fost unul dintre cei mai renumiți artiști moderni. Între 1904 și 1914, a contribuit la dezvoltarea unui nou stil de pictură, Cubismul. În picturile cubiste, figurile, obiectele și spațiul erau descompuse și reunite din perspective diferite, ca piesele unui puzzle.

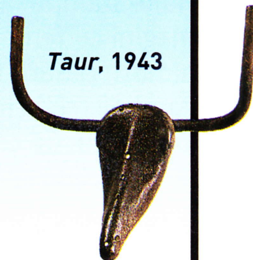
Romburi galbene și *portocalii sunt utilizate pentru costumul măștii acestui* Arlechin

ZORII MODERNISMULUI

Artistul francez Claude Monet a pictat *Impresie. Răsărit de Soare* reprezintă imaginea estompată a navelor ascunse în ceață în portul Le Havre, în vreme ce transpare clar lumina soarelui răsărind, reflectată de luciul apei. Criticii de artă au spus că tabloul pare o impresie incompletă și, pentru a descrie acest stil, s-a folosit termenul Impresionism.

DATE ULUITOARE

***Taur*, 1943**

★ **Picasso a realizat o sculptură reprezentând capul unui taur folosind numai șaua și ghidonul unei biciclete.**

Trei pete și diferite forme evocă *clarinetul la care cântă muzicianul*

Cei trei muzicieni, **Pablo Picasso, 1921**

***Lux, calm și voluptate,* Henri Matisse, 1904 – 1905**

CULORI STRĂLUCITOARE

Pictorul francez Henri Matisse voia să picteze lumea într-un mod simplu și nou. În loc să realizeze figuri și obiecte în culori naturale, prefera culorile strălucitoare și tușele hotărâte ale pensulei, pentru a crea forme și efecte dinamice.

HÂRTIE ŞI LIPICI

Un colaj este o operă făcută cu decupaje de hârtie sau alte materiale lipite pe o foaie. La începutul secolului XX, Picasso şi artistul francez Georges Braque au realizat numeroase colaje.

Realizarea unui colaj cu hârtie colorată

Muntele Sainte-Victoire **de Paul Cezanne, 1904-1906**

PICTÂND FORME

Picasso a fost influențat de pictorul francez Paul Cezanne, care se interesa de forme și culoare. Cezanne a înțeles că arta putea doar să reprezinte, nu să imite, de aceea folosea tușele, culoarea și liniile pentru a crea opere care să reflecte percepția sa asupra realității.

CAUTĂ ŞI DESCOPERĂ
MARI PERSONALITĂȚI: p. 39

Arta modernă

Artiștii moderni au experimentat multe stiluri și teme diferite. Unii au reprezentat nefericirea prin forme strâmbe, alții au pictat imagini ale viselor lor, alții au creat opere de artă inspirându-se din publicitate, film și televiziune, a căror prezență masivă are un rol foarte important în lumea modernă.

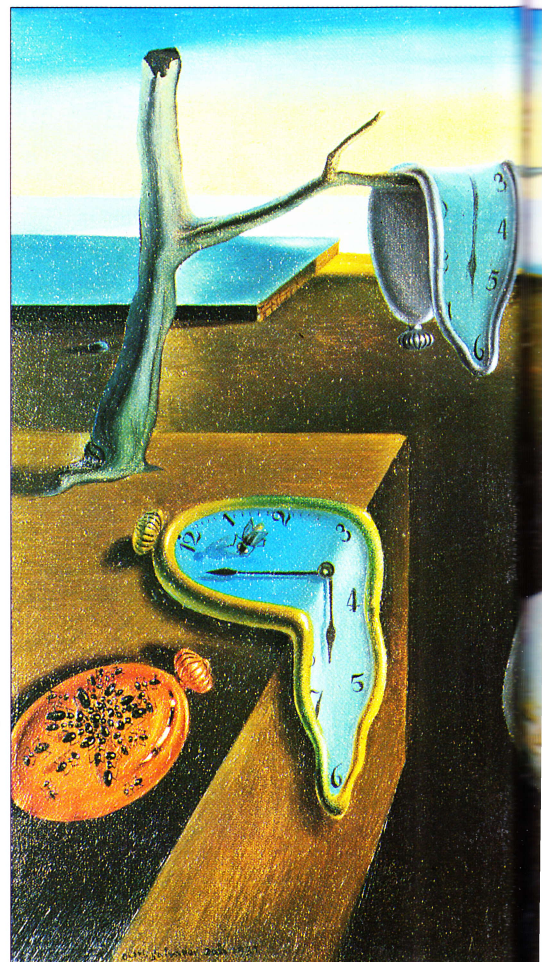
DATE ULUITOARE

★ Salvador Dalí, pictorul suprarealist, și-a vândut primul tablou când avea numai 6 ani.

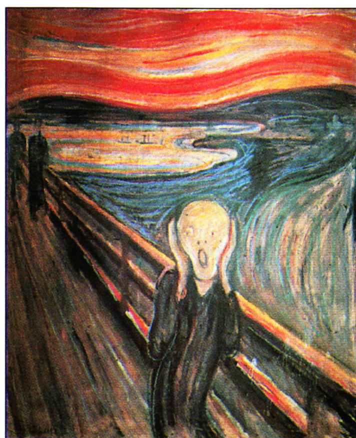

PICTURA VISELOR

În anii 1920, unii artiști, influențați de noi idei asupra funcționării creierului, și-au reprezentat propriile vise. Arta lor a primit numele de Suprarealism. Pictorul spaniol Salvador Dalí, unul dintre cei mai celebri suprarealiști, a creat tablouri pline de imagini onirice bizare, precum ceasurile care curg.

Persistența memoriei
Salvador Dali, 1931

Țipătul
de Edvard Munch, 1893

PICTURA PANICII

Artistul norvegian Edvard Munch a pictat *Țipătul* pentru a descrie teroarea pe care a simțit-o într-o zi în timpul unei plimbări. Culorile puternice și liniile spiralate par să apese figura ce țipă pe pod.

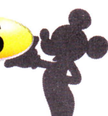

Autoportret
Frida Kahlo, 1940

PICTURA SINELUI

Artista mexicancă Frida Kahlo a pictat numeroase autopotrete, mici și detaliate, ce atrag atenția asupra corpului său. Uneori, se reprezenta sângerând, pentru a exprima întreaga nesiguranță și angoasă pe care le-a resimțit în timpul vieții.

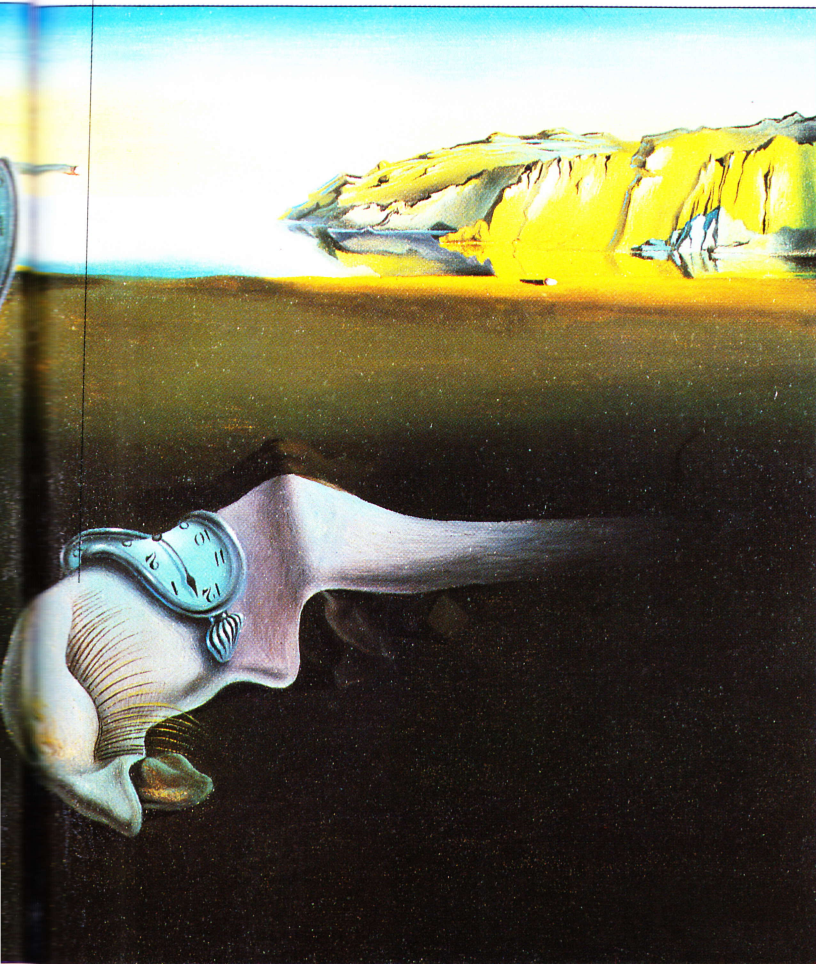

POP ART

În anii 1950 și 1960, mai mulți artiști au folosit ca subiecte imagini din cultura populară modernă, de exemplu staruri de cinema. Voiau să exploreze și să celebreze astfel viața modernă și erau cunoscuți ca artiști pop.

O formă ciudată, *care seamănă cu un cap dormind*

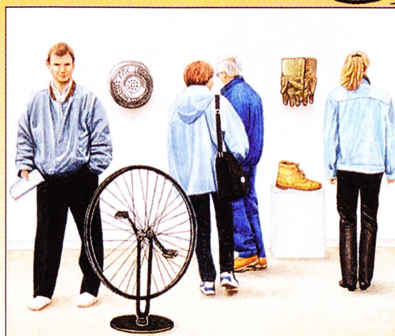

Detaliu al celebrei *Marylin Monroe* a artistului Pop Art din Statele Unite, Andy Warhol, 1962

CE ESTE ARTA?

Un *ready-made* (făcut de-a gata) este un obiect de uz cotidian expus într-o expoziţie ca operă de artă. În 1971, artistul francez Marcel Duchamp a expus roata unei biciclete sprijinite pe un scaun, pentru a genera reflecţii asupra semnificaţiei artei.

***Roata de bicicletă*, Marcel Duchamp**

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
COMUNICAȚIILE: pp. 30-31

Arta abstractă

Sculpturile și picturile abstracte nu vor să înfățișeze persoane, animale sau orice alte obiecte din lumea reală. Ele încearcă să sugereze sensuri prin forme, linii și culori. Primele tablouri abstracte au fost pictate în jurul anului 1910. Până atunci, artiștii folosiseră forme abstracte numai pentru decorarea clădirilor și a cărților.

Mici bucurii, Vasili Kandinski

TABLOURI ABSTRACTE

Unul dintre primele tablouri abstracte a fost pictat de artistul rus Vasili Kandinski, care era convins că formele și culorile operelor sale pot trezi emoții și senzații spectatorului.

Pentru a realiza o pânză, *adesea se foloseau recipiente mari de vopsea pentru mașini*

PICURARE ȘI ARUNCARE

În tehnica *dripping* (picurare), culorile sunt aruncate, vărsate sau scurse pe pânze mari, adesea întinse pe podea. Americanul Jackson Pollock, unul dintre primii care a folosit această tehnică, a fost un maestru al *action paint* (pictura gestuală), care valorifica forța creativă: pentru a picta, se mișca pe pânză, vărsând culorile dintr-un vas prin picurare.

FÂLFÂIND ÎN VÂNT

O compoziție mobilă este o sculptură făcută din părți care fâlfâie în vânt. În anii 1930, sculptorul american Alexander Calder a devenit faimos pentru compozițiile sale mobile, făcute din pânză și profiluri metalice în echilibru.

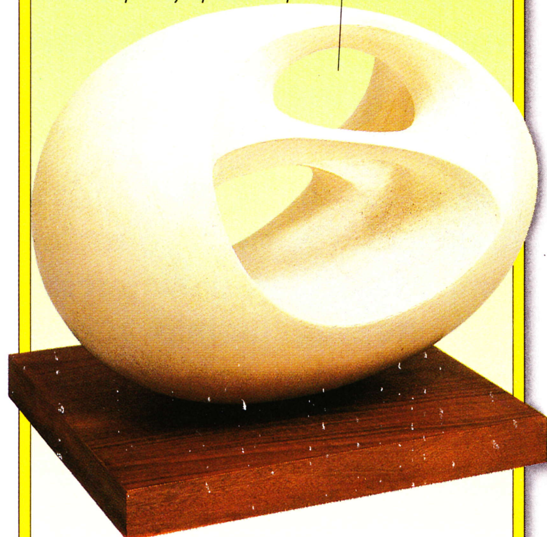

Alexander Calder, alături de unele din compozițiile sale mobile, 1967

SCULPTURI ABSTRACTE

Sculptorița engleză Barbara Hepworth s-a inspirat pentru sculpturile sale abstracte din cochilii, pietre și frunzele pe care le găsea în apropierea casei sale de pe malul mării, în Anglia. Multe dintre sculpturile sale netede, cu linii curbe, au fost realizate pentru a fi expuse în aer liber.

Găurile îți permit să privești prin sculptură

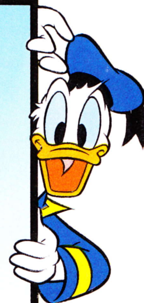
Sculptură ovală, Barbara Hepworth, 1913

Un pictor folosește tehnica *dripping*

Bastonul folosit ca pensulă nu atinge pânza, ci lasă doar să cadă culoarea pe ea

DATE ULUITOARE

★ Pollock trasa uneori linii curbe pe tablourile sale pedalând pe deasupra lor cu bicicleta când erau încă umede.

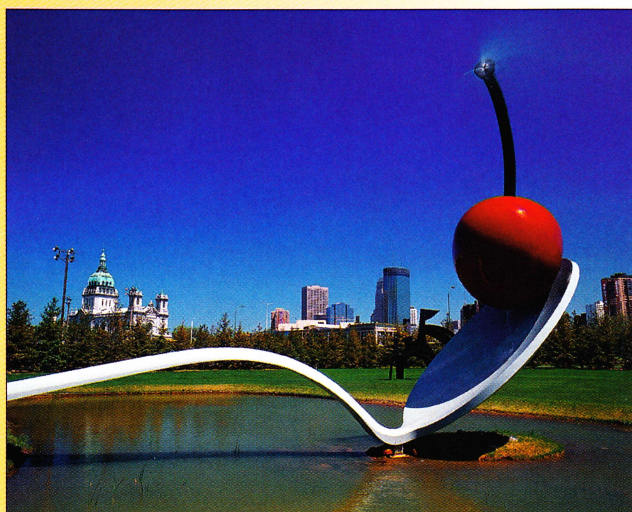
CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
ȘTIINȚA ÎN JURUL NOSTRU: pp. 20-21, 44-45

Sculpturi gigantice

Încă din Antichitate, popoarele au construit imense sculpturi în aer liber. Multe dintre ele au fost realizate pentru a sărbători un eveniment sau o persoană importantă, altele pentru a aduce omagiu unei divinități.

Unele sculpturi gigante au fost amplasate în parcuri și în piețele orașelor pentru a oferi lumii ceva plăcut sau interesant de privit. Ca multe sculpturi mici, și cele gigantice sunt adesea din piatră sau metal, deoarece aceste materiale țin mai mult, chiar dacă sunt lăsate în aer liber, expuse intemperiilor.

Sculptură gigantică de Claes Oldenburg în *Grădina Sculpturilor* din Minneapolis (SUA), 1985-1988

VÂRTEJ DE PĂMÂNT

Spiral Jetty a americanului Robert Smithson este un exemplu de artă care valorifică peisajul. Este un platou uriaș în spirală, făcut din pământ și piatră, pe malul Salt Lake, în Utah (Statele Unite). Structura în formă de cochilie măsoară 457 de metri lungime și 4,6 metri lățime.

Spiral Jetty
Robert Smithson, 1970

IISUS DE PE MUNTE

Pe vârful unui munte, în Brazilia, se află o statuie a lui Iisus Hristos înaltă de aproximativ 30 de metri. Au fost necesari 5 ani pentru a se construi această statuie, care sărbătorește un secol de independeță a Portugaliei.

***Noaptea, statuia este** iluminată, pentru a fi vizibilă din întreg orașul Rio de Janeiro*

Chipul și mâinile au fost *sculptate de un artist francez, Paul Landowski, cu ajutorul inginerilor brazilieni*

Statuia cântărește peste *1.000 tone, de cinci ori mai mult decât cea mai grea balenă care a fost descoperită vreodată*

Patria mamă te chiamă! **de Evgheni V. Vucetici 1967**

Incizie în formă de cactus pe o colină nisipoasă, Peru, 800 î.Hr.– 600 d.Hr.

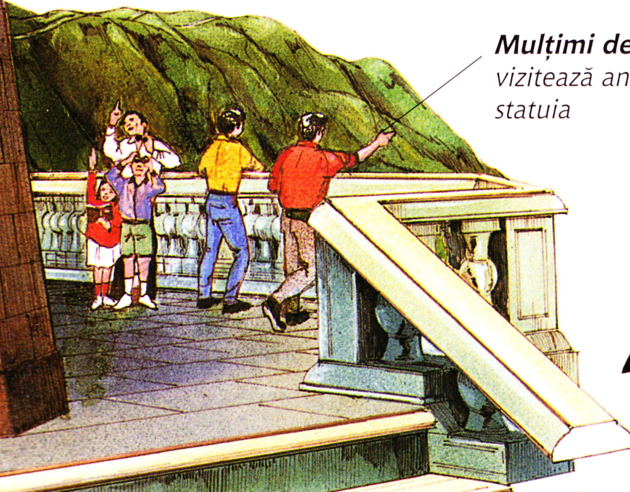
CACTUSUL MISTERIOS

Este un mister nerezolvat, o imagine asemănătoare unui cactus uriaș (sau candelabru) tăiată acum mai bine de 1000 de ani pe un deal în Peru. Ca și alte sculpturi uriașe din America de Sud, este vizibil numai de la distanță.

URIAȘUL RUS

Patria Mamă te chiamă!, statuia în ciment realizată de Evgheni V. Vucetici (1908-1974) la Volgograd, în Rusia, este cea mai înaltă sculptură din lume ce reprezintă o persoană în întregime. Înaltă de 82 metri, a fost ridicată pentru a omagia bătălia de la Stalingrad, în care rușii s-au luptat cu mult curaj, în cursul celui de-al Doilea Război Mondial.

Mulțimi de turiști *vizitează anual statuia*

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ

LOCURI CELEBRE: pp. 28-29

Hristos Mântuitorul,
Rio de Janeiro (Brazilia), 1931

Arta temporară

Nu toți artiștii moderni doresc ca operele lor să dureze. Unii preferă să creeze în aer liber, folosind materiale naturale, precum plantele, care se vor ofili, și zăpada, care se va topi, ori oase și rămurele, ce pot fi deplasate. Odată terminată opera de artă, artistul o fotografiază, pentru ca și alții să o poată vedea după ce aceasta va dispărea.

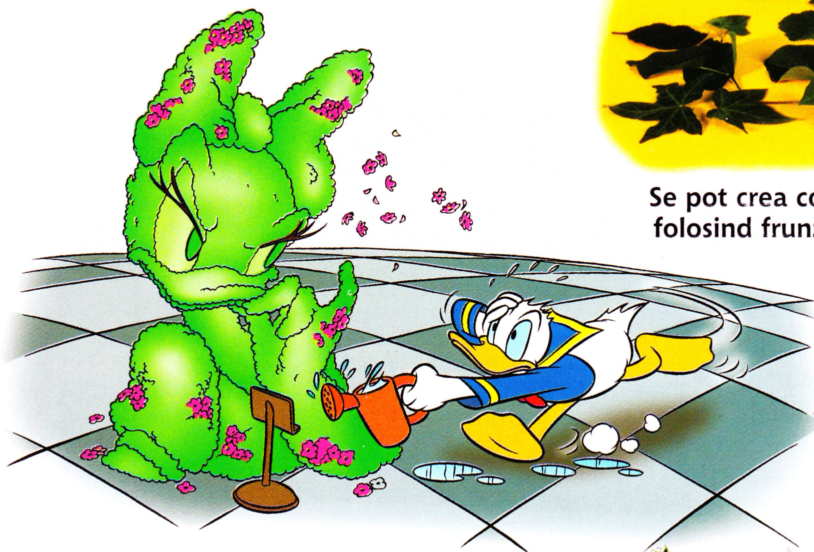

DESENE CU FRUNZE

Sculptorul american Andy Goldsworthy călătorește în întreaga lume creând sculpturi și desene cu frunze, crengi, rădăcini, nămol, flori și oase de animale. A fost chiar și la Polul Nord, unde a realizat sculpturi incredibile folosind blocuri de gheață și zăpadă.

Se pot crea compoziții interesante folosind frunze de diferite forme.

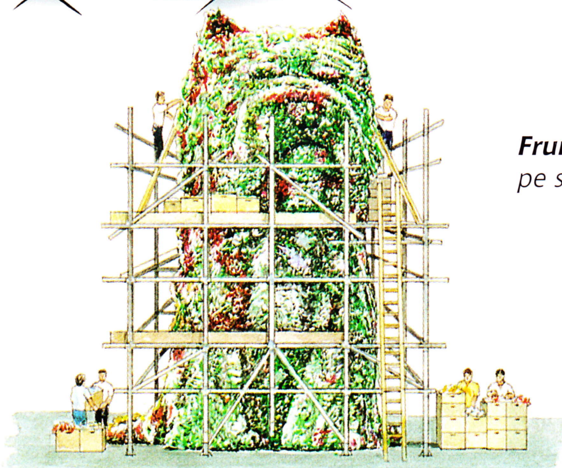
Frunzele provin de *la un arțar japonez*

Frunzele nu au fost lipite *pe sol în niciun fel*

UN CĂȚEL DIN FLORI

În 1992, americanul Jeff Koons a construit statuia unui cățel, înaltă cât o casă cu trei etaje, în apropierea castelului Arolsen, în Germania, folosind flori proaspete, oțel, lemn și pământ.

Construcția statuii lui Jeff Koons, 1992

Frunze de toamnă roșii și galbene compun figura circulară

UN ZID DIN TEXTILE

Unele opere de artă temporară acoperă suprafețe mari de teren. Artistul bulgar Christo a construit un zid lung de material textil alb într-o zonă din America de Nord (California). Astfel punea în evidență colinele ondulate; acum opera sa se poate vedea numai în fotografie.

***Zidul continuu (Running Fence)*, Javacheff Christo, lungime 39 km, 1976**

PICTURI CU IARBĂ ȘI ROUĂ

Artistul englez Chris Parsons nu folosește pensule sau pânză, ci o mătură cu ajutorul căreia trasează desene uriașe pe iarba acoperită de rouă. Începe să lucreze în zori, dar la prânz roua s-a evaporat și desenele au dispărut.

***Cercuri* în Vale Park de Chris Parsons, Marea Britanie, 1997**

DATE ULUITOARE

★ În 1969, artistul Christo a folosit 93.000 m² de țesătură pentru a înfășura Little Bay, o coastă pietroasă la sud de Sidney, în Australia.

O creație a lui Andy Goldsworthy, realizată în Japonia în 1987

În timp ce artistul lucra, vântul continua să sufle, purtând frunzele uscate

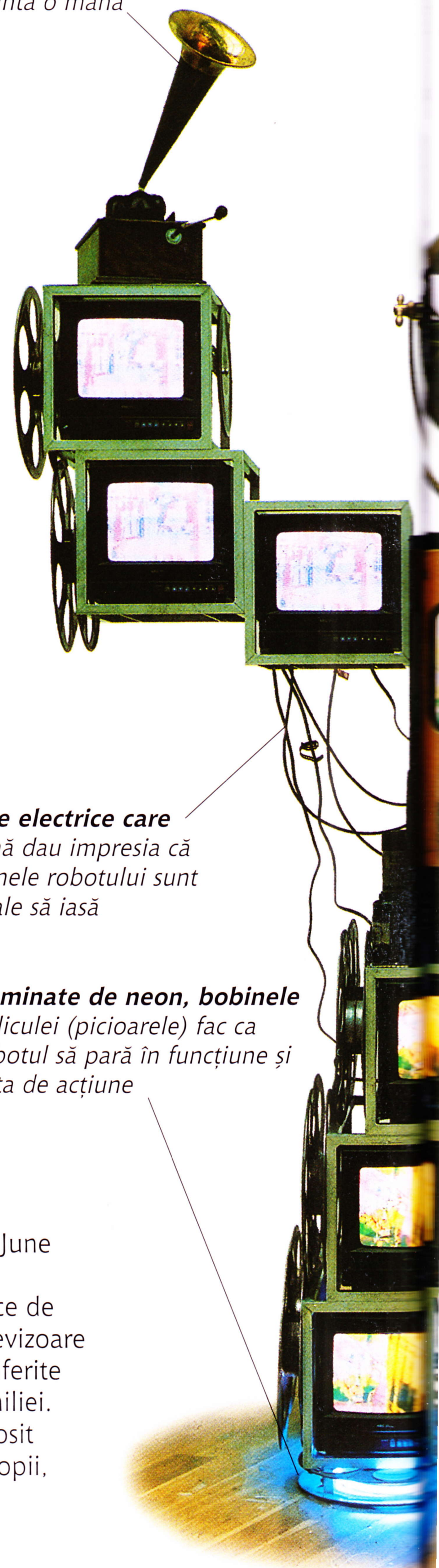

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
PLANTELE: pp. 10-11

Arta în prezent

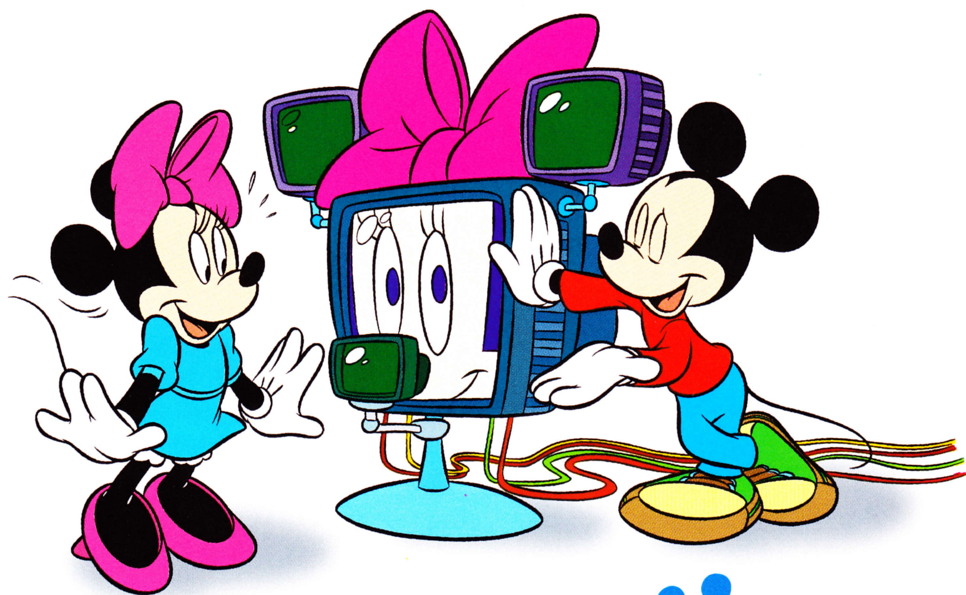
Arta din zilele noastre a adus noi idei și tehnologii. Artiștii recurg la o gamă largă de materiale care nu erau disponibile în trecut, precum video, laser, plastic și culori moderne. Materialele tradiționale folosite pentru a picta și sculpta se folosesc adesea împreună, diferența dintre pictură și sculptură fiind tot mai mică.

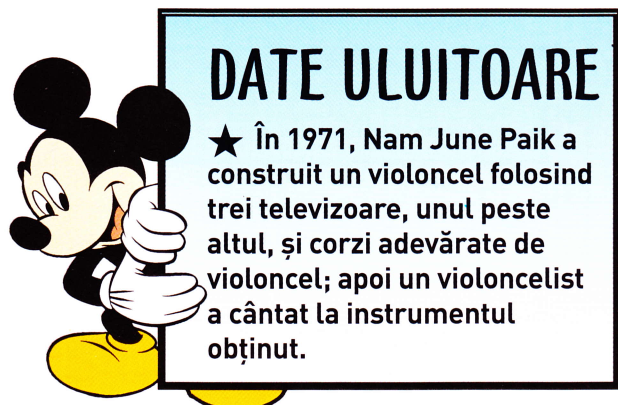

Pâlnia unui gramofon vechi *reprezintă o mână*

Firele electrice care *atârnă dau impresia că organele robotului sunt pe cale să iasă*

Iluminate de neon, bobinele *peliculei (picioarele) fac ca robotul să pară în funcțiune și gata de acțiune*

DATE ULUITOARE

★ În 1971, Nam June Paik a construit un violoncel folosind trei televizoare, unul peste altul, și corzi adevărate de violoncel; apoi un violoncelist a cântat la instrumentul obținut.

ARTA VIDEO

În anii 1980, coreeanul Nam June Paik a început să construiască o familie de sculpturi simpatice de roboți, folosind o serie de televizoare care transmit imagini video diferite pentru fiecare membru al familiei. Pentru cei mai în vârstă, a folosit televizoare vechi, iar pentru copii, televizoare moderne.

ARTA FOTOGRAFIEI

Ca şi pictura, şi fotografia are nevoie de o compoziţie atentă, pe care artiştii fotografi o obţin graţie luminilor şi diferitelor încadrări. În prezent, mulţi artişti transformă fotografiile pe calculator. În anii 1980, artistul englez David Hockney a realizat colaje fotografice fragmentând o fotografie şi schimbând scenariul.

George, Blanche, Celia, Albert și Percy **de David Hockney, 1983**

Imaginile video ale artistului se *derulează pe un ecran modern introdus într-un vechi televizor*

O CASĂ

În prezent, unele opere de artă dau o idee despre direcția în care se îndreaptă activitatea artistică. Un exemplu este *House 93* a artistei engleze Rachel Whiteread, care a umplut cu ciment o veche casă cu trei etaje. Când pereții care reprezentau matrița au fost îndepărtați, a rămas o neliniștitoare formă de ciment.

Ferestrele de la etajul *de sus sunt încă vizibile*

House 93 **de Rachel Whiteread, Londra, 1993**

Keith Haring pictează pe un perete figurile sale dansând, aproximativ 1980.

ARTA STRADALĂ

Picturile realizate în anii 1980 de americanul Keith Haring se inspirau din graffiurile de pe străzile din New York. Contururile hotărâte creează figuri care dansează fericite pe fundal alb. Desenele sale, foarte faimoase, apar pe tricouri.

Sculptura robot a lui Nam June Paik prezentată la expoziția Tech Allergy 1995-1996

CAUTĂ ȘI DESCOPERĂ
MARILE INVENȚII: pp. 24-25

Glosar de cuvinte-cheie

Abstractă: se spune despre arta care nu înfățișează lucruri definite ce se pot recunoaște în lumea reală, ci prezintă forme, linii și culori sugestive, pline de simboluri.

Altar: un loc sau o structură dedicată unui sfânt sau unui zeu.

Arheolog: istoric care studiază cum trăiau popoarele antice cu ajutorul obiectelor care s-au păstrat de la ele.

Artă: crearea de opere precum picturi, desene și sculpturi.

Autoportret: reprezentare a propriei persoane în artă.

Broderie: lucrare specială realizată prin coasere, care înfrumusețează anumite țesături.

Bronz: metal care se obține topind cupru și staniu; se folosește adesea pentru sculpturi.

Bust: sculptură ce include capul, umerii și torsul unei persoane.

Clasic: care se referă la vechea civilizație greacă sau romană și la arta cu forme armonioase.

Cubismul: mișcare artistică ce descompunea figurile și obiectele în forme simple și le aranja astfel încât subiectele originale să poată fi recunoscute.

Decorare: adăugare de culori, forme sau motive pentru a înfrumuseța ceva.

Epoca Somnului: epocă antică în care, conform credințelor aborigenilor australieni, lumea a fost creată de către spirite.

Figură: termen care într-o operă de artă desemnează o persoană sau un animal.

Friză: ornament în formă de bandă orizontală cu picturi sau reliefuri în jurul unui vas, al unei săli, al unei clădiri, al unui obiect de mobilier.

Graffiti: înscrisuri sau desene trasate pe pereți sau pe trotuare.

Imagine: reprezentare a unei persoane, a unui animal, a unui obiect în picturi, fotografii sau sculpturi.

Impresionism: curent în pictură, care dă impresia sau ideea unui subiect, în special prin folosirea efectelor schimbătoare de lumini.

Material: substanță din care sunt făcute operele de artă, de exemplu lut sau marmură.

Matriță: recipient folosit pentru a da formă materialelor precum bronzul topit și ipsosul.

Medieval: care se referă la perioada istorică cuprinsă între anii 500 și 1400, cunoscută ca Evul Mediu.

Motiv: schemă decorativă făcută din linii și forme.

Ofrandă: dar oferit unei divinități, adesea în cursul unei ceremonii religioase.

Peisaj: gen al picturii care redă un cadru natural.

Pânză: țesătură deasă, în general din bumbac, in sau cânepă, folosită ca bază pentru picturi.

Perspectivă: arta de a desena astfel ca unele obiecte să apară mai îndepărtate decât altele, practic de a reda impresia de spațiu.

Portret: pictură ce înfățișează chipul unei persoane.

Preistoric: aparținând unei epoci anterioare mărturiilor istorice scrise.

Realist: asemănător vieții reale. O pictură realistă figurează obiectele așa cum sunt în realitate.

Renaștere: perioadă a istoriei Europei Occidentale cuprinsă între 1400 și 1500, în care artiștii celebrau corpul uman cu picturi și sculpturi realiste inspirate de arta Greciei Antice.

Reprezentare: figurare sau simbolizare a ceva.

Sacru: cu caracter religios, în sensul că inspiră sentimente de venerație superioară.

Sanctuar: loc sau structură dedicată unui sfânt sau unui zeu.

Sculptură: figură sau obiect cioplit sau modelat în diverse materiale, precum piatra, lemnul și lutul.

Simbol: imagine de obiect extrasă din realitate, care se referă la altceva. De exemplu, un tron gol este unul din simbolurile lui Buddha.

Statuie: sculptură care reprezintă, în 3 dimensiuni, imaginea completă a unor ființe, expusă de obicei într-un spațiu deschis.

Strămoș: membru al familiei care a trăit cu multe generații înainte.

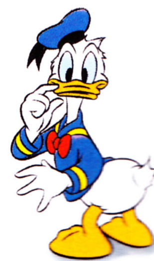
Subiect: orice lucru figurat sau exprimat într-o pictură, fotografie sau sculptură.

Topire: tehnică de realizare a unei sculpturi vărsând metal topit într-o matriță, apoi lăsându-l să se răcească pentru a se întări.

Tradițional: transmis de la o generație la alta.

Tridimensional: care are lățime, înălțime și adâncime.

Vopsea: substanță care poate schimba culoarea lucrurilor, de exemplu a hârtiei, textilelor, pielii și părului.

Cuprins